БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 124 (8956)
МАЙН
29
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Кукурузын баян ургасын түлөө тэмсэхэ гээшэ партийна организацинуудай дайшалхы зорилго мүн

үхэтэ долоон жэлэй турш ада ай республикын колхоз, совхо- малайнгаа ашаг шэмые эрид элүүлжэ, тоо толгойень олошо- жа, гүрэндөө хоёр—гурба да- ехэ һү, мяха, ноопо, үндэгэ үгэ- болохо ёһотой. Хүдөө ажахын лмэрилэгшэд социалистическэ уялгануудые абаад, тү- шын үдэрһөө эршэмтэйгээр лажа захалаа.

алайнгаа ашаг шэмые яагаад —гурба дахин дээшэлүүлхэ- ли?

н түрүүндэ, урданайхиһаа хэдэ н ехэ, янза бүриин аад, шэмэ- тэжээл бэлдэгдэдэг болохо зэр- . Тиигээл һаа, һү һааляашье аруулха, хэдэн хурга зузаан ртай мяхашье гүрэндөө ехээр лдадаг болохо, малаашье түр- эр үдхэхэ байнабди.

рэнэй тулада ургасынгаа, шэ- гээ талаар ондоо ямаршье тэ- лтэй жэшээлэшэгүй кукурузыел аар ургуулха шухала. Трактор, шинануудаар түгэс хангаг- ай кукурузашадай нэгэдхэ- звенонууд эмхидхэгдэжэ, ургамалай таригдаха по- уд дээрэ бэлэдхэлэй горьтой лмэри хэгдээ. Зарим аймагууд- жэшээнь, Прибайкалиин аймаг- гектар бүриин дунда зэргээр тонно, Түнхэнэй аймагта—21 о, Сэлэнгын аймагта—17 тон- шэбхэ гаргагдажа тараагдаа. аймагуудай партийна организа- ууд кукурузын тарилгые һайн дхэлтэйгээр угтажа, эмхитэй- дүүргэхын тулада шухала ан- л табиһан байна.

ргажанай аймагай Сталинай эмжэтэ колхозой кукурузашад а ехэ ургаса хуряадаг болон- юм. Үнгэрэгшэ жэл эндэхин ар бүридэ дунда зэргээр 20—25 ю наг шэбхэ гаргажа үтэг- лээд, һайн ургаса хуряаһан аа бшуу. Нёлондо иимэ һай- утэгжүүлэгдэһэниье һаань нү- Ринчиновэй даадаг зве- йхид мүнөө жэл гектар бү- үшөө 15 тонно шэбхэ нэмэжэ гаа. Тиигээд тэдэнэр кукуру- аа урэһые квадратно-гнездовой ар тарижа байна. Зундаа куку- н полидо зурууд хоорондын үрилгэ хэдэн дахин хэхэ, нэмэл- тэжээл оруулха зорилго табин- Зундаа нэмэлтэ тэжээл болгон лхын тула мүнөөнһөө наг шэб- шубуунай аргал, үнэһэ суглуул- байна.

ун Кударын аймагай Ки- эй нэрэмжэтэ колхозой нү- Дампиловай хүтэлбэрилдэг гогойхид газараа һайса үтэг- лэн, хабартаа хүсэд уһалжа, лга хэбэ. Тарилгын урда тээ рай хүрьһэндэ аммиагай уһан, иагай селитра үтэгжүүлгэ бол- оруулагдаа.

укурузын баян ургаса ургуул- республика доторoo үүсхэл аһан Сэлэнгын аймагай «Ком- изм» колхозой партийна орга- ции бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ анхарал хандуулжа байгаад, лгаяа саг соонь захалба. Эндэ ратно-гнездовой аргаар лэ та- ань хэгдэнэ. Тус колхоздохи эр Шагжиевай даадаг кукуру- адай звено даажа абаһан газа- нгаа гектар бүридэ 30—30 тонно шэбхэ гаргажа тараагаа, та- ын урда тээ бүхы полиёо нэгэ н уһалаа. Тиигээд нэгшэһэн э шоройтой минеральна үтэг- жүүлгые нэмэлтэ болгон газарайнгаа хүрьһэндэ оруулжа, үрэһээ гансал квадратно-гнездовой аргаар тарижа дүүргэнтээ.

Республика доторнай хаа хаанагүй кукуруза таригдажа байна. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэды һайнаар хэбэшье, баян ургаса ургуулхын тулада тарилгаяа саг болзортонь, эрхим һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэйнь мэдээжэ. Имагтал квадратно-гнездовой аргаар тарибал, кукурузын ургажа байха үедэ полиёо утааша, хүндэлөөшэнь трактораар (зурууд хоорондуурнь) элдүүрилхэ арга олгогдожо, үндэр баян ургаса абтаха юм. Тиигэбэшье зарим газарта энэ хэрэгые тоонгүй, үргэн рядтайгаар, һүүлдэ нэгэ тээшэнь лэ элдүүрилхээр таригдана. Жэшээлхэдэ, Заиграйн, Тарбагатайн, Сэлэнгын аймагуудай зарим колхозуудта иимэ ушар үзэгдэнэ. Кукурузые имагтал квадратно-гнездовой аргаар тариха тухай партиин ЦК-гэй хэдэ хэдэн заабарие нигэжэ эбдэхэ, хазагайруулха ябадал яашье тэсэшэгүй.

Мүнөө зарим газарта кукурузын тарилгын дүүрэнтэжэ байхадань, үшөөл олохон колхоз, совхозуудта үргэлжэлһөөр. Тиимэһээ саашадаа бэлыень хараад, үргэн рядтайгаар тарижа яашье болохогүй. Мүнөө партийна организацинууд тарилгын шанарта онсо шухала анхарал хандуулжа байха зэргэтэй.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай урда ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, тарилгаяа хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, ургасын хойноһоо жэшээтэ һайн харууһа хангаха ёһотой. Кукуруза ургуулха звенонуудые ондоо элдэб хүдэлмэридэ ябуулжа һамшаангүй, дааһан полинууд дээрэнь хүдэлгэхэ шухала.

Ургаса харууһалха заабаринууд бэелүүлэгдэжэ, кукурузын хүсэдөөр ургаха бүхы арга боломжо бии болгогдохо ёһотой. Тарилга хэһэнэй һүүлээр, элдэб буртаг үбһэ ногоон ургаад, газарынь дээгүүрээ хальһатан хатууржа захалдаг. Газарайнгаа хүрьһэ сэбэр зөөлэхэн байлгахын тулада саг соонь борнойлхо, саашадаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байха хэрэгтэй. Кукурузын али нэгэн полидо буртаг үбһэнэй ургажа, хүрьһэнэйнь хатууржа захалхада, утааша хүндэлөөшэнь зуруудай хоорондуур трактораар элдүүрилдэг гээшэ. Зарим түрүүшүүл хэрэгтэй болоо һаань кукурузын эшэнүүдые тойрожо дүтэхэнүүр ургаһан буртаг үбһыень гараар түүжэ байгаад, полиёо ходо сэбэр байлгадаг. Мүн зуруud хоорондын элдүүрилгэ хэхэтээ хамга, зундаа хоёр дахинһаа үсөөн бэшээр ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулагдаха ёһотой.

Оролдоод байбал, шэмэ ехэтэй энэ ургамалай манай эндэ хаа хаанагүй һайнаар ургаха байһаниинь элирээ. Зорилго юуб гэхэдэ, жэл бүри кукурузын тогтууритай, үндэр баян ургаса хуряадаг болохын тула оролдохо ёһотойбди. Кукурузашадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, түрүүшүүлые али болохоор дэмжэжэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ байха шухала.

Кукурузын баян ургаса хуряажа абаха гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй, партийна, комсомолой организаци бүхэнэй, звеногой гэшүүн бүхэнэй нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг мүн!

СССР-эй партийно-правительственна делегаци Албанида ошоод байһаар

ТИРАНА, майн 27. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Тиранада дүтэшэг ажаһуудаг Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ виноград таридаг госхозой хүдэлмэришэндэ айлшаар ошожо, госхозой хүтэлбэрилэгшэд болон хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэһэн байна. Н. С. Хрущевтой хамта Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин гэшүүн Р. Я. Малиновский госхоздо ошолдоо. Мүн Энвер Ходжа, Мехмет Шеху болон Албаниин хүдөө ажахын министр Матьо Чомо Н. С. Хрущевтой хамта ябалсаһан байна. Госхозой директор Абелин Чичи госхозой хүдэлмэри тухай хөөрэхэ зуураа, энэ жэлэй хабар эндэ 315 гектар виноградай эшэ таригдаа гэжэ хэлээ. Жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 600 гектар таригдахаар хараалагданхай. Мүн ойрын жэлнүүдтэ 2 мянган гектар виноградай эшэ таригдаха байна.

Госхоздо болоһон хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Н. С. Хрущев Советскэ Союзда виноград ургуулдаг дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, хэдэ хэдэн зүбшэл үгөө. Тэрэ зүбшэлыень Албаниин мэргэжэлтэд болон госхозой хүдэлмэришэд тон ехэ анхаралтайгаар хүлеэн абаһан байна.

Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци тэрэ үдэртөө национально-сүлөөрэлгын дайнай музейдэ ошоо. Энвер Ходжа, Мехмет Шеху, Бекир Балуку болон Албаниин бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад делегацитай хамта ошолсоһон байна.

СССР-эй партийно-правительственна делегаци үдэшэлэниинь оперо, баледэй театрын концертдэ байлсаа. Делегацитай хамта Энвер Ходжа, Мехмет Шеху, Хаджи Леши болон Албаниин бусад хүтэлбэрилэгшэд правительственна ложодо һууба. Н. С. Хрущевые болон делегациин гэшүүдые концерт харагшад халуунаар амаршалаа. Советскэ Союзай болон Албаниин Арадай Республикын гүрэнэй гимнүүд наадагдаһан байна. Арадай армиин дуунай болон хатарай ансамбль, оперын солистнууд, гүрэнэй дуунай болон хатарай ансамбль, ехэ амжалтатайгаар наадаһан байна.

Концертын түгэсхэлдэ артистнууд болон концерт харагшад советскэ айлшадые дахинаа нэрьемэ, замхашагүй удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар амаршалаа.

ТИРАНА, майн 27. (ТАСС). Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин гэшүүд — КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Н. А. Мухитдинов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. П. Фирюбин, Азербайджанай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо С. А. Везиров мүнөөдэр Албани соогуур аяншалхаяа гараба. Тэдэнтэй хамта Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Спиро Колека, АПТ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат, промышленностиин болон горнорудна промышленностиин министр Адиль Чарчани, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Василь Натанаили ябалсаа.

Эльбасан ошоһон замдань тосхонуудай ажаһуугшад хүндэтэ айлшадые халуунаар амаршалба.

Тиранай болон Эльбасанай районуудай хоорондохи хилэ дээрэ айлшадта хилээмэ-дабһа асаржа барюулаа.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые угтахаяа Эльбасан гэжэ эртэ урдын городой ажаһуугшад тугуудтайгаар, гартаа бишыхан тугуудые, сэсэгүүдые барижа гараһан байна. Районой гүйсэдкомой байшангай дэргэдэ 20 мянга гаран хүнэй хабаадаһан митинг болоо. Делегациин гэшүүдые митингдэ хабаадагшад туйлай ехэ баяртайгаар амаршалба. «Советскэ Союз!», «Энвер—Хрущев!», «Албано-советскэ хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд сууряатана.

АПТ-гэй районно комитедэй секретарь Тома Даляни митинг нээбэ. АПТ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Спиро Колека болон КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Н. А. Мухитдинов митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзай правлениин пленум

СФСР-эй уран зохёолшодой зай правлениин пленум майн 26- болобо. 1959 ондо бэелүүлэгдэхэ дхэлэй-творческо хэмжээ- лгануудай түсэб пленум дээрэ жа үзэгдэһэн байна.

э жэлдэ нютагуудтахи уран олшодой дунда ябуулагдаха лмэридэ онсо анхарал хан- жа, шэнэ номуудые, журнал- ай редколлегиин хүдэлмэрие эн хэлсүүлхэ юм. Үхибүүдтэ, шуулда зорюулжа бэшэдэг Дурна зүгэй уран зохёолшо- семинар июнь һара соо Хаба- да болохонь. Ерэхэ намар- РСФСР-эй уран зохёолшодой зай правлениин нүүдэл бюро ьник ошожо, Хойто Кавказай номно республикануудай лите- рада хабаатай асуудалнуудые эн хэлсэхэ юм. «Ангара», «Енисей» гэжэ альманахуудай, «Байгалай толон» журналай хүдэлмэрие хаража үзэхэ зүблөөн Эрхүүдэ зарлагдахаар хараалагдана.

«Мүнөө үеые уран һайханай литературада харуулха» гэһэн асуудал хэлсэхэ зүблөөн энэ жэлэй туршa соо Новосибирскдэ зарлагдахаар хараалагдаа.

Пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор С. Сартаков һунгагдаба. Түрүүлэгшын орлогшонор болгогдожо С. Баруздин, Г. Баширов, В. Друзин, С. Михалков, С. В. Смирнов, А. Софронов һунгагдаа.

Пленум дээрэ ондоошье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй Центральна Комитедтэ,
СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые саашадань хүгжөөхэ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хүмүүжүүлгэ, медицинскэ хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай

«Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые саашадань хүгжөөхэ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хүмүүжүүлгэ, медицинскэ хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Экономикын хүсэн түгэлдэрөөр дэбжэһэнэй, соёл культурын һалбаран хүгжэһэнэй, арадай энхэ байдалай хэлбэришэгүйгөөр һайжарһанай ашаар, эхэнүүдэй, хүүгэдэй бэеын элүүрые хамгаалха талаар үргэн ехэ хэмжээ-ябуулгануудай абтаһанай ашаар манай орон дотор һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ энэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Хүүгэдэй наһа бараха ябадал революциин урда тээхи үетэй сасуулхада 7 дахин шахуу, 1940 онойхидо орходоо 4,5 дахин бага болоһон байна. Мүнөө үедэ хүүгэдэй ясли, садуудта 3 миллион 400 мянга гаран хүүгэд хүмүүжүүлэгдэжэ байдаг. 1958 ондо һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые барилгада, хангалгада Совет гүрэн 10 миллиард түхэриг һомолһон байгаа. Энэнь 1953 онойхидо орходоо 2 дахин шахуу ехэ болоно.

Гэбэшье һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаанууд орон доторнай үшөөл дутагдаһаар. Тэрэшэлэн һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Энээнэй гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, хүүгэдэй ясли, садуудта хүүгэдые хүмүүжүүлгын нэгэн адли һайн системэ үгы байха юм. Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ олониитэ үшөөл һулаар хабаадуулагдана.

Мүнөөнэй долоон жэлэй турша соо Советскэ Союз дотор һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудта бага наһатай хүүгэдые хүмүүжүүлгэ үзэгдөөгүй үргэн далайсатайгаар ябуулагдаха юм. Энэ зорилгодо гүрэн 103 миллиард үлүүтэй түхэриг һомолно; 1965 ондо һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудта хоёр дахин олон хүүгэд хүмүүжүүлэгдэхэ байна.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые саашадань хүгжөөхэ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хүмүүжүүлгые һайжаруулха зорилгые шиидхэхэ бүгэдэ арадай энэ хэрэгтэ бүхы партийна, советскэ, комсомолой, профсоюзай болон ниитын бусад организацинууд бүхы хэмжээгээр анхаралаа хандуулха ёһотой.

КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые хүгжөөхэ түсэб долоон жэлэй жэл жэлээрнь баталан абаа. Тиигэжэ барилгын үнэ сэн химдаруулхын, шанарыень һайжаруулхын тулада, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые ашаглалгада оруулха түсэбөө заабол дүүргэхын тулада бүхы шухала хэмжээ абахыень, мүн байрын гэрнүүд, кварталнуудые түсэблэхэ болон барихадаа, СССР-эй Госстройгоор баталагдаһан һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха эмхи зургаануудые бариха нормо болон тоосоото показательнүүдые наринаар сахихыень союзна республиканууддай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайком болон обкомуудые, союзна, автономно республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдые, ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, ВЦСПС-ые, министерствонүүд, захиргаанууд болон совнархозуудые уялгалаа.

Саашадаа һургуулида хүмүүжэхэ зорилгонуудтай таарамжатай байхаар һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые нэгэн адли гуримаар хүмүүжүүлхын тулада нютагуудтахи эрхэ байдал болон арга боломжые хараадаа абан, хүүгэдэй хүмүүжэдэг хоёр түхэлэй эмхи зургаануудые — ясли болон хүүгэдэй садуудые — һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха нэгэ эмхи зургаан болгон нэгэдхэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет шиидхээ. Нэгэдэмэл эдэ эмхи зургаануудые (түсхай захиргаануудай мэдэлдэ байдаг эмхи зургаануудһаа бэшыень) союзна республикануудай гэгээрэлэй министерствонүүд хүтэлбэрилхэ болоно.

Хүүгэдэй эмхи зургаануудта эмнэлгэ-һэргылэлгын хүдэлмэри эмхидхэлгын түлөө, санитарно-гигиенын гурим сахилгын түлөө, мүн эдэ эмхи зургаануудые медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдөөр бүридүүлгын түлөө харюусалга СССР-эй болон союзна республикануудай элүүрые хамгаалгын министерствонүүдтэ даалгагдаа.

Хүүгэдэй байха бүхы шэнэ эмхи зургаануудай барилгые һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй нэгэдэмэл эмхи зургаануудай (ясли-сад) типовой проектын ёһоор эрхэ бэшэ ябуулха хэрэгтэй. Эдэ эмхи зургаануудые хүүгэдэй гэрһээнь холо бэшэ байхаар бариха, тиигэжэ хүүгэдэй эмхи зургаануудта үхибүүдээ түрэлхидэйнь үдэшэжэ абаашаха, асарха сагыень хорооха ябадал хараадаа абаха шухала.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй нэгэдэмэл эмхи зургаанууд тухай Дүрим зохёожо баталха хэрэг союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа. Тиихэдэ багашуулые болон һургуулида орохо наһандаа дүтэлжэ ябаһан хүүгэдые хүмүүжүүлхэ нэгэн адли программые СССР-эй медицинскэ Наукануудай Академитэй зохёохыень СССР-эй педагогическа Наукануудай Академидэ даалгагдаа.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха эмхи зургаануудаар арад зоной эрилтые дүүрэнээр хангахын тулада һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха эмхи зургаануудые үргэдхэхэ нэмэлтэ хэмжээ (баталагдаһан түсэбһөө гадуур) абахыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа. Тиихын тулада ашаглагдажа боломоор гэрнүүдые тааруулан заһаһанай ашаар, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай түсэбтэ барилгануудые химдаруулһанай ашаар эдэ эмхи зургаануудые олон болгохо хэрэгтэй; шухала мүнгэ зөөреэр, түхеэрэлгээр, материалнуудаар болон ажалай лимидээр хангажа, республикануудта һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха эмхи зургаануудые үшөө олон болгохо хэрэг тэдээндэ даалгагдаа.

Колхозуудай мүнгэ зөөреэр һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байха саг үргэлжын болон саг зуурын эмхи зургаануудые барижа, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлгэ эмхидхэхэ талаар колхозуудай гаргадаг анхарал оролдолгые бүхы хэмжээгээр һайшаан урмашуулхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК, Министрнүүдэй Соведүүдтэ, КПСС-эй крайком болон обкомуудта, хизаарай болон областьнуудай гүйсэдкомуудта КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет дурадхаа; тэрэшэлэн энэ зорилгоор барилгын материалнуудые худалдажа абахадань колхозуудта шухала туһаламжа үзүүлхыень, мүн арадай ажахын түсэбүүд дотор хүүгэдэй эмхи зургаануудта хүдэлхэ хүмүүжүүлэгшэдые болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ ябадал хараалхыень тэдээндэ дурадхаа.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг городуудтахи, хүдөө нютагуудтахи эмхи зургаануудые һайн шанартай эдеэ хоолоор, илангаяа шэнэ мяхаар, һүөөр, творогоор болон һүнэй бусад продуктнуудаар, огородой шэнэ эдеэгээр болон үрэ жэмэсээр баталагдаһан нормын болон продуктнуудай ассортиментын ёһоор таһалгаряагүй хангажа байхынь хойноһоо шанга хиналта тогтоохыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, КПСС-эй крайком, обкомуудые, союзна, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа; һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые хэрэгтэй бүхы эд хэрэгсэлээрнь гүйсэд хангаха зорилгоор хүүгэдэй һайн шанартай мебель, нааданхай, һуралсалай хэрэгсэл ехээр бүтээн гаргаха, тиихэдээ хүүгэдэй наһанай илгаа, мүн мебель, нааданхай болон номой хэрэгсэлэй талаар һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудай, арад зоной эрилтые хараадаа абаха хэрэгтэй; хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ниитын организацинууд болон ажалшадые бүри олоор хабаадуулхын тулада ажалшадай депутадуудай нютагуудай Соведүүдэй дэргэдэхи депутадуудай саг үргэлжын комиссиин ажал-ябуулгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулха, хүүгэдэй эмхи зургаануудта ябадаггүй аад, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдтэ зорюулан, хүүгэдэй парконууд, сквер болон байшангуудай дэргэдэ хүүгэдэй сэнгэхэ талмайнуудые түхеэрхэ талаар хэмжээ абаха.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй бэеын элүүрые хамгаалха асуудалаар түрэлхидэй дунда ябуулдаг ойлгууламжын хүдэлмэрие һайжаруулха, арад зоной дунда лекци олоор уншажа байха, хөөрэлдөө ходо үнгэргэхэ, эдэ асуудалнуудаар хэблэгдэдэг олониитын научно-популярна литературын тоо олошоруулха, шанарыень һайжаруулха ёһотой гэжэ ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна бүлгэм, гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалгын органууд уялгалагдаа. Хүүгэдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй бэеын элүүрые хамгаалха талаар материалнуудые саг үргэлжэ тунхаглажа байха хэрэг «Дошкольное воспитание», «Семья и школа», «Работница», «Крестьянка», «Здоровье» гэжэ журналнуудай редакцинуудта даалгагдаа.

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй багашуулые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй бэеын элүүрые хамгаалха асуудалнуудые харуулһан уран һайханай литература хэблэлгые, кинофильмнүүдые гаргалгые, радио болон телевиденеэр дамжуулга хэлгые үргэдхэхэ уялга СССР-эй Культурын министерстводэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радиодамжуулгын, телевидениин талаар Гүрэнэй комитедтэ, СССР-эй уран зохёолшодой Союзда даалгагдаа.

* * *

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй байдаг эмхи зургаануудые бүхы хэмжээгээр үргэдхэлгэ, эдэ эмхи зургаануудта болон гэр бүлэдэ һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хүмүүжүүлгые һайжаруулга хадаа бүгэдэ арадай, бүхы советскэ обществын творческо хүсэлэл оролдолгоор бэелүүлэгдэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй совет этигэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Кукурузын полинууд дээрэһээ

Түнхэнэй колхозууд кукуруза тарижа эхилээ

Аймагай «Путь коммунизма» колхоз энэ жэл 50 гектар үрэжэлтэй, һайн газарта кукуруза тарижа, гектар бүриин 300 центнер ногоон набша абахаар шиидэнхэй.

Кукуруза ургуулха хоёр звеногойхид эртээнһээ хойшо тарилгадаа бэлдээ һэн. Тиигэжэ гектар бүридэ дунда зэргээр 20-ёод гаран тонно наг шэбхэ, 2 центнер хараатай аммиагай уһан, 2—3 центнер үнэһэн үтэгжүүлгэ болгон оруулагдаа.

Энэ колхозой кукурузашадай звено (даагшань нүхэр Халудоров, трактористнуудынь—Николай Хоренов, Владимир Холхоев), газарай хүрьһэнэй һайса дулаасахатай хамта тарижа эхилээ.

Тэндэхи Сталинай, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны». колхозууд мүн лэ тарилгадаа оробо.

Д. Янданов.

Эрхим шанартайгаар тарина

Һүүлэй үдэрнүүдтэ дулаан болоҗо, Баруун Хүнтэйн тала газарай хүрьһэн 10—12 сантиметр гүнзэгыдэ нилээд дулаасаа. Аймаг соогоо түрүүлэн эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз кукуруза тарижа эхилбэ. Д. Раднаевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан агрегат майн 25-да поли дээрэ гаража, түрүүшын 10 гектарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар таряа. Нүхэр Раднаев, тэрэнэй туһалагшад зүб квадрат гаргаха мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулба. Тус агрегадайхид трактор, сеялкэ, мүн бусад зэр зэмсэгүүдээ һайнаар заһабарилһанһаа, һайн шанартайгаар тарина.

О. Раднаев.

Агротехникын гурим эбдэгшэд хэһээгдээ

Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл кукуруза заабариин ёһоор тарижа ургуулаад, гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ набша намаа абаха гэлсэһэн байгаа. Гэбэшье агротехникын гуримые бүдүүлигээр эбдэжэ, түрүүшын 6 гектар үргэн рядтайгаар таряа юм. Энэ аашынгаа түлөө колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Квасников, парторганизациин секретарь нүхэр Бурлаков, агрономынь нүхэр Сороковиков гэгшэд партиин айкомой бюрогой зүгһөө донгодолго абаба. Гадна энэ колхозойхид 25 гектарта хартаабха үргэн рядтайгаар тариһан байгаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ тэндэхи Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд, Кабанскын совхоз кукуруза тарижа байнхай.

Н. Попков.

Партийна эхин организацинууда

Худэлмэримнай тодорхой болоо

Манай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын дэргэдэ партийна эхин организаци эмхидхэгдэһээр хоёр һара шахуу болоо. Бага сагай үнгэрбэшье, эды тэдыхэн юумэ хэжэ амжаабди. Партийна организацинь худэлмэри тодорхой боложо, коммунистнуудай эдэбхи үүсэл дээшэлээ.

Бригадымнай партийна эхин организацида мүнөө 19 коммунист бии. Тэдэнэй 12-ынь мал ажал дээрэ, бэшэниинь таряан ажал дээрэ худэлмэридэг. Урдань колхоздоо нэгэ партийна эхин организацитай байхадаа, эдэ коммунистнууд заримань хамтынгаа суглаанда ерэдэггүй, суглаан дээрэ табигдаһан асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаададаггүй байһан юм. Юундэб гэхэдэ, колхозой үйлэдбэридэ сэхэ хабаадалгүй хүнүүд (олон ухибуутэй эхэнэрнүүд, үбгэд) коммунистнуудай дунда олон байгаа. Суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд схэмхидээ юрэнхы байдаг, бүхы колхоз дээрэ табигдадаг һэн. Тиимэһээ ходо үгэ хэлэдэг хэдэхэн хүнүүд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаад лэ, суглаан үнгэрдэг заншалтай болоһон юм.

Бригадынгаа дэргэдэ партийна эхин организаци эмхидхэгдэһээ хойшо 2 хамтын суглаа, 4 дахин партийна бюрогой заседани үнгэрөөбди. Түрүүшын суглаан дээрээ 1959 ондо абаһан социалистическэ уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байнабибди гэһэн, хоёрдохи дээрээ —Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэл тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Суглаанда коммунистнууд бүлтэ сугларжа, табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа зүураа, худөөгэй ажалшадай урда парти, правительствын табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хабаадажа байһан тухайгаа мэдүүлээ һэн.

Мяха абалгын асуудалые манай партийна организаци эгээл шухалада тоолоһон байна. Юундэб гэхэдэ, манай колхоз 1959 ондо мяха абалгаар урда жэлэйхиһээ 2,1 дахин дээшэлүүлхээр хараалһан аад, һая болотор өөдтэй юумэ хээгүй байгаа. Мяха абалгын талаар илангаяа манай бригада гээгдэдэг һэн. Энэ шухалын шухала асуудалые түргэн шиидхэхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой болообди. Үбгэн, залуугүй үнэн сэхээр оролдобол, абаһан уялгаяа дүүргэхэмнай лабтай.

Суглаанай һүүлээр 64 наһатай үбгэжөөл, үнинэй коммунист Ш. Пиртанов 60 поршоонхо даажа абаад, намар болотор газаагаа байлгажа шахаха, тиигээд тэдэнээ 70—80 килограмм шэгнүүртэй болгоһоной һүүлээр гүрэндэ тушааха уялга абаа. Тэрэнэй жэшээгээр олон үхибүүтэй гэрэй эзэн эхэнэр, коммунист Е. Мужанова 70 поршоонхо намар болотор газаагаа тэжээгээд, гүрэндэ тушаахаб гээ. Мүн колхозой хүтэлбэрилхы худэлмэридэ ябадаг, коммунист А. Будаев бэлшээн таргалуулха 130 толгой эбэртэ мал адуулхаяа даажа абаба. Тиин коммунистнуудай бригадынгаа эгээл харюусалгатай худэлмэри дүүргэжэ, бусадта ажалай жэшээ харуулна.

Манай бригадада 1300 толгой эбэртэ мал, тэрэ тоодо 390 үнеэн тоолоогдодог. Урдань һү һаалгаараа манай бригада мүн лэ гээгдэдэг байһан юм. Теэд һүүлэй үедэ һү һаалгаяа ехэ болгохын тула эрид хэмжээ абажа, зарим тэды амжалта туйлаа. Бригадымнай һаалишад һү һаалгаар 4 һарынгаа түсэб 101 процент дүүргэжэ, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлээ.

Мүн манай бригада хартаабха, овощь, наран сэсэг гэхэ мэтые таридаг. Мүнөө тарилгамнай эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Намартаа хартаабхын, наран сэсэгэй үндэр ургаса хуряажа, шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэхэ зорилготойбди. Тэрэшэлэн һаалишаднай сабшалангаа һайжаруулжа, ногооной ургаса дээшэлүүлхэ худэлмэридэ хабаадалсана. Тэдэнэр 2—2 гектар сабшалан даажа абаад, үтэгжүүлгэ хэжэ байнхай.

Бригадынгаа гэшүүдэй дунда политическэ худэлмэри һайнаар ябуулхын тула агитколлектив эмхидхээбди. Тэндэмнай 11 агитатор худэлмэрилнэ. Мүн бригадын ханын газетэ гарадаг болоо.

Саашадаа манай партийна организаци эмхидхэлэй, политическэ худэлмэреэ бүри һайжаруулжа, колхознигуудайнгаа ажалай дэбжэлтэ туйлаһанай ашаар 1959 ондо хараалһан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготой.

Б. Чимитцыренов,
комплексно бригадын партийна эхин организациин секретарь.

Баргажан.

Хододоо һонинтой ябадаг хүн

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Байкало-Кудара) автотракторна паркын механизаторнууд багша Ю. Шиляевае ехээр хүндэлдэг, ямар нэгэн һонирхолгой юумээр хөөрэлдөө хэхэеэ ерэхыень хүлеэн ядажа байдаг юм. Агитатор нүхэр Шиляева паркын 40 гаран механизаторнуудые КПСС-эй XXI съездын материалнуудтай һайнаар танилсуулаа.

Һүүлэй үедэ эндэ ойлгууламжын худэлмэри ябуулха тусхай үдэр тогтоогдоо. Долоон хоногтоо средагай үдэр агитатор бүхэн даажа абаһан зонтоёо уулзажа, ямар нэгэн темээр хөөрэлдөө үнгэргэдэг, һүүлэй үеын һонинуудые дуулгадаг байна. Юлия Николаевна энэ үдэрөө алдангүй паркда ерэдэг юм.

Ямар нэгэн темээр хөөрэлдөө хэхынгээ урда тээ гү, али һүүлээрнь аймаг, республика, орон дотороо, мүн хилын саана боложо байһан шухала шухала һонинууд тухай хөөрэжэ үгэдэг заншалтай. Тиимэл хадань эндэхи механизаторнууд агитатораа «ходо һонинтой ябадаг хүн» гэжэ хөөрэлдэдэг.

Һая Юлия Николаевна ехэ һонинтой ерэжэ, поли дээрэ ажаллажа байһан механизаторнуудаа баясуулаа. Саашадаа үйлэдбэреэ оньһожоруулха, автомадаар зэбсэгжүүлхэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй зарлагдаха тухай мэдээсэл асарһан байна.

—Гансашье промышленностьда хабаатай бэшэ, мүн худөө ажахын худэлмэри, барилга үргэнөөр оньһожоруулха, автомат зэбсэгүүдээр хангаха хэрэгтэ парти, правительствомнай шухала анхаралаа хандуулна,—гэжэ Юлия Николаевна механизаторнуудта хэлээ.

Е. Ненашев.

КПСС-эй Железнодорожно райкомдо

Һая Улан-Удэ городой Железнодорожно районой агитаторнуудай семинар болобо. Энэ семинарта хамта 200 гаран агитатор хабаадаа. Семинар дээрэ «Ород, бурят арадуудай түүхэтэ хани барисаан» гэһэн темээр багшанарай институдай түүхын эрдэмэй кандидат нүхэр Н. П. Егунов лекци уншаа. Семинарта хабаадагшад энэ лекциие ехээр һонирхожо, лектортэ олон асуудал табяа.

Мүн эндэ КПСС-эй райкомой, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй лекторнуудэй зүблөөн үнгэргэгдэһэн байна. Энэ зүблөөн дээрэ июнь һарада район соо уншагдаха лекцинүүдэй түсэб хараалагдаа. Энэ түсэбэй ёһоор 68-дахи дунда һургуулиин багшанар нүхэд Убугунов, Суздантская, түмэр замай техникумэй багша нүхэр Ананина болон бусад Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай һайндэр, ород, бурят арадуудай түүхэтэ хани барисаан тухай лекцинүүдые ажалшадай дунда уншаха юм.

Торниин аймагай «Заветы Ильича» колхозой партийна комитедэй секретарь И. Б. Модоров Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэнэй 300 жэлэй ой тухай малшадтай хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

МОСКВА. Европа дээрэ эгээн томо тамаралгын бассейн Москвада баригдажа байна. Бассейные бариха худэлмэри мүнөө үнгэнөөр ябуулагдана. Тэрэ 13 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай, 21 мянган кубометр уһатай байха юм. Бассейндэ нэгэн доро 2 мянга шахуу хүн уһанда орожо шадаха байна.

Зураг дээрэ: тус барилга харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Һургуулиин ажабайдалдахи харюусалгатай хаһа

Һаядаа һуралсалай жэл дүүрэхэнь. Болбосоролой аттестат абахын түлөө шалгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй туршада манай республикын һургуулинуудай ажабайдалда айхабтар ехэ хубилалта болоо. КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдһээ, һургуулиин асуудалаар СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй гаргаһан хуулинуудһаа манай республикын багшанарай урма зориг, ажаллаха абьяас улам бадараад, политехническэ һуралсал дэлисэ ехэтэйгээр, гүнзэгыгөөр бэелүүлжэ, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын худэлмэридэ шэнэ формо, методүүдые хэрэглэжэ, тэдэнэр ажал һуралсал хоёрой хоорондохи алгасалые усадхахын тула ехэ юумэ хэжэ эхилһэн байна.

Жэлһээ жэлдэ улам олон хүбүүд, басагаднай завод, фабрика, колхоз, совхозуудта ошожо худэлнэ. Дунда һургуули дүүргэһэн залуушуул бүхы классараа худөө гаража, һаалишад, хонишод, механизаторнууд болоно. Үлэгшэнэй, Хэжэнгын ба бусад дунда һургуулинуудые дүүргэгшэд энэ жэлдэ бүхы классараа колхоздо ошожо худэлхөөр шиидэнхэй. Эдэнэй һайн һайхан үүсхэл республика доторхи һургуулинуудай арбадахи классай хүбүүд, басагадаар дэмжэгдэхэнь лабтай.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй туршада үхибүүдые худөө ажахын элдэб худэлмэридэ хабаадуулха эмхидхэлэй формонууд олдоо: үхибүүдэй үйлэдбэриин лагерьнууд, туршалгын ажахынууд, комсомол-залуушуулай лагерьнууд республикын олонхи долоон жэлэй, дунда һургуулинуудта эмхидхэгдээ. Түнхэнэй аймагай Тоорын дунда һургуулиин һурагшад шубуу, туулай олоор үсхэжэ, колхоздоо үгэхэ гэһэн һайн һайхан үүсхэл гаргаа. Улан-Удын 65-дахи, Кяхтын 1-дэхи, Ново-Селенгинскын дунда һургуулинуудай багшанар политехническэ һуралсалай хэрэгсэлнүүдые бии болгохо зорилго табяад, энэ хэрэгтээ һурагшад, түрэлхид, предприяти болон эмхи зургаануудые хабаадуулжа байна.

Политехническэ һуралсалай түрүү арга методүүдые бүхы һургуулинуудай, классуудай, пионернүүд болон комсомолой эмхинүүдэй дунда дэлгэрүүлхэ, үхибүүдэй үйлэдбэриин бригадануудай баян дүй дүршэлые хаа хаанагүй халан абаха, багшанарай гаргаһан шэнэ үүсхэл ба һанамжануудые дэмжэхэ зорилго арадай гэгээрэлэй худэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай.

Гэхын дашарамда, манай республикын зарим һургуулинуудта үхибүүдэй теоретическэ һуралсал ажал худэлмэриһөөнь таһархайгаар ябуулха ушар үзэгдэнэ. Тэдэ һургуулинууд экскурси эмхидхэдэггүй, мастерскойнуудаа хүсэд түхеэрдэггүй, колхоз, совхозой фермэ гү, али ондоошье участогта һурагшадаа худэлгэжэ, тэдэнээ ажалай дадалтай болгохын хойноһоо оролдодоггүй, хамаг сагаа класс соо үнгэргэдэг заншалһаа гаража шадаагүй байһаар. Олохон һургуулида тохёолдодог энэ дутагдалые эрид шууд усадхалгада арадай гэгээрэлэй органууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ уялгатай.

Һуралсалай жэлэй дүүрэтэр үсөөхэн хоног үлэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ багшанар, һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд долоодохи, арбадахи классуудта болохо шалгалтануудые һайнаар үнгэргэхын тула оролдолго гаргаха уялгатай. Һуралсалай программын орёо асуудалнуудаар консультаци хэхэ, шалгалтын үдэрнүүдтэ үхибүүдтээ номыень һайнаар узүүлхэ, һургуулиин худэлмэридэ түрэлхидые элсүүлхэ зорилго багшанарай урда табигдана.

Худөөгэй, худэлмэришэн-залуушуулай һургуулинуудта шалгалта мүн лэ эхилхэнь. Элдэб эсын шалтагаанаар хэшээлһээ таһарһан гү, али материалаа мууса ойлгоһон һурагшад үдэшын һургуулинуудта олохон бии байдаг. Ушар тиим
тэдэ һургуулинуудта олонхи
медээр консультаци эмхидхэхэ,
шанарай зүгһөө ходо туһалжа
ха шухала. Жэшээнь, 1958—
оной һуралсалай жэлэй гурбад
четвертьдэ Кяхта городтохи худ
мэришэн-залуушуулай һургуул
һурагшадай минил 40 процен
хангалтатайгаар һураһан, хаха
шахуунь һуралсалаа орхиһон
гаа.

Саашадаа үдэшын һургуулин
та дүй дүршэл, мэргэжэл шадаб
һайнтай багшанарые худэлг
залуушуулда теоретическэ эрд
олгохоһоо гадна, тэдэнине ком
нистическэ ёһоор хүмүүжүү
хэрэгтэ онсо анхарал хандуу
худэлжэ байгаад һурадаг хү
дые жэлһээ жэлдэ олошоруу
зорилго партийна, профсоюз
комсомолой организацинуу
арадай гэгээрэлэй органуудай
табигдана.

Манай республикын колхозуу
хүсөөр, тэдэнэй мүнгэ зөөреэр
нөө жэлдэ 48 һургуули бари
хаар хараалагдана. Колхозой
тэлбэрилэгшэд, арадай гэгээр
худэлмэрилэгшэд эртээнһээ
дожо, энэ түсэбөө ерэхэ һура
лай жэлэй эхилтэр дүүргэхэ
гэтэй.

Республикымнай ажалшад
син гүрэнтэй Бурят ороной
һайн дураараа нэгэдэһээр 300
лые июлиин 4—5-да тэмдэглэ
байна. Энэ түүхэтэ һайндэрые
хим бэлэгтэйгээр—һуралсалай
жэлые һайн үрэ дүнгүүдтэй
дүүргэжэ угтахамнай дамжа

Һургуулиин худэлмэридэхи
харюусалгатай хаһа ороод ба
Энэ шалгалта һуралсалай худ
мэриин, хүмүүжүүлгын шана
элирхэйлэн харуулхань. **Багша
һурагшад!** Хаба шадалаа, хүсэ
оролдолгоёо гаргажа, һура
лайнгаа жэлые амжалтатай
дүүргыт!

Г. Миронова
КПСС-эй обком
секторые даа

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Бар хүсөөр ехэ юумэн хороогдохогүй

Шэнэ шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, ажал худэлмэриие бүхыдэнь оньһожоруулха, автомат зэбсэгүүдээр хүүлдэг болгохо, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хамжан ажаллахые саашадань хүгжөөхэ гээшэ саашанхи гол шухала зорилгомнай болоно. Оньһон аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, бүхы худэлмэреэ машина, техникын хүсөөр хэдэг болоогүйдөө, үйлэдбэриингөө бүтээсые саг үргэлжэ, түргэнөөр дээшэлүүлжэ байхамнай бэрхэтэй.

Эгээл нимэһээ үйлэдбэриие оньһожоруулха тушаа КПСС-эй XXI съездын табиһан зорилгонуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал партиин Центральна Комитедэй болохоёо байгаа Пленум зүбшэн хэлсэхэнь. Энэ Пленум тухай мэдээсэлые манай заводой худэлмэришэд тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаһан байна. Ажал худэлмэреэ бүхыдэнь оньһожоруулха гээшэ мүн манай, ой модоной промышленностиин худэлмэрилэгшэдтэшье шухала удхашанартай. Юундэб гэхэдэ, ой модоной промышленностьда уран нарин, хүсэ ехэтэй техникын хажуугаар гар ажал үшөөл бии байһаар.

Хэдэхэн жэлэй саада тээ манай заводто ажал ехэтэй гол худэлмэринүүд гараар хэгдэдэг байһан юм. Теэд гараар, бар хүсөөр юун ехэ юумэн хороогдохо гээшэб? Харин һүүлэй табан жэл соо заводтомнай ямар ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Заводнай модо хюрөөдэдэг хоёр раматай цехшүү байһанаа, гүйсэд оньһожоруулагдаһан томо предприяти болонхой. **Жэл соо гүрэндөө 200.000 кубометр янза бүриин хюрөөдэһэн модо, 20.000 кубометр элдэб хайрсагуудай хабтагайнуудые үгэнэ.**

Хайшан гээд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлээбибди?

Модо буулгаха, бүхэли модо хюрөөдэхэ, хюрөөдэгдэһэн модо складта зөөхэ, вагондо ашаха худэлмэреэ оньһожоруулжа, технологиень улам нарижуулан һайжаруулһанай ашаар гэжэ тон түрүүндэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хабартаа уһаар урадхуулагдажа ерээд, хада уула мэтээр обоолжорхиһон модонуудые хюрөөдэлгын цехтэ асаржа байха гэнжэн транспортёр хэгдэжэ, ехэ ажал хүнгэрөө һэн. Хюрөөдэгдэһэн модоной складта ошодог нарихан түмэр харгы үгы болгогдоо. Урдань ашаатай вагонеткэнүүдые шэрэһэн морид тэрэ харгыгаар ябадаг байһан юм. Тэрэнэй орондо мүнөө хүсэ ехэтэй автолесовозууд, автопогрузчигууд худэлгэгдэдэг болоо. Эдээнэй ашаар хюрөөдэһэн модо зөөхэ худэлмэриһөө 12 хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда оруулагдаба.

Һүүлэй үедэ бидэнэр хүндэшье, хүнгэншье худэлмэринүүдые олоорнь оньһожоруулжа байнабди. Тиихэ зуураа **гансал заводуудһаа ерэһэн шэнэ машина, техникэ табяад һуугаа бэшэ, худэлмэришэднай уралан нарижуулгын дурадхалнуудые олоор оруулжа, өөһэдөө элдэб олон худэлмэри үргэнөөр оньһожоруулжа захалаа.** Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ **уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлэн, олон худэлмэри оньһожоруулһанай ашаар миллион гаран түхэригэй мүнгэн алмагдаа.**

Үдэ голоор урадхуулагдажа ерэһэн модые уһанһаа гаргаад, саашань дамжуулан абаашаха транспортёрой үзүүртэ ашажа байха худэлмэри энэ жэлдэ оньһожоруулагдаа. Тиигэжэ энэ худэлмэриһөө 2 хүн сүлөөлэгдэһэн байна. Модо буулгажа байха транспортёрой байгуулалта ондоо болгогдожо, һайжаруулагдаа. Тиин жэлдээ нэгэ дахин транспортёрые задалжа, заһабарилдаг байһан аад, мүнөө 2—3 жэлдэ заһабаригүй худэлхөөр болгообди. Түлеэн болохо модые гэдэргэнь уһа руу унагаажа байха транспортёрто хүсэ ехэтэй дүрбэн лебедко тодхогдоо, заводой талмай электрын гэрэлтэй болоо.

Модо хюрөөдэлгын цехтэ илангаяа олон худэлмэри оньһожоруулагдаһан байна. Хюрөөнүүдтэ модо түлхин оруулжа байдаг 4 механизм уралан һайжаруулагдаа, жэжэ хайдаһа, таһардаһануудые сэбэрлэжэ байха хүндэ ажал оньһожоруулагдаа. Модоной тайража хаягдаһан пансагар узуурнуудые зөөжэ байха багахан тэргэнүүдые өөһэдөө хээбди. Хуушарһан «РЛБ-75» гэжэ хюрөөгэй рама уран нарин «РД-75-2» гэжэ шэнэ рамаар һэлгэгдээ, жэжэ зомгоол татаха, хэршэхэ тээрмэ табигдаа, хюрөө хурсадаха шэнэ автомат, хюрөөгэй шүдэ хабтагайлха автомат, вальцовкын станок, механическа хайшанууд гэхэ мэтэ тодхогдоо.

Энэ цехынхид богони болзорой саг соо хабтайлгагдаһан шүдэтэй хюрөөгөөр бүхы модоёо хюрөөдэдэг болобо. Тиигэжэ электродвигательнүүдай худэлмэри хүнгэржэ үгэһэн, ехэ модон хюрөөдэгдэдэг болоһон байна.

Хюрөөдэһэн модо саашадань болбосоруулдаг цехынхид баһал нилээд олон худэлмэри оньһожоруулаа. Модоной хоёр хажуугай зузаан хайдаһануудаар, хэмжүүрһээ богони тёсуудаар элдэб хайрсагуудай хабтагайхануудые гаргадаг боложо, хэдэн зуу мянган түхэригэй алмалта хэдэг болообди. Цехын механизаторнууд хуушарһан хэдэн станогуудаа уралан һайжаруулаа, тон нарин—5 миллиметр зузаантай хайрсагуудай хабтагай хюрөөдэхэ станок өөһэдөө түхеэрээд, худэлгэжэ байна. Заводһоо гараһан мүнөөнэй станогуудаар нимэ хайрсагуудай хабтагай гаргаха аргагүй юм. Эндэ мүн шэнэ конструкциин: тайралгын «ЦД-3», хайлгын «ЦДК-4» гэжэ станогууд, дүүжэн хюрөө тодхогдоо, хюрөөдэгдэһэн, заһагдаһан хабтагайнуудые электрын хүсөөр ашажа байха түхеэрэлгэ ашаглагдажа захалһан байна. Урдань бэлэн болоһон жэжэ хабтагайнуудые складта миин тэбэреэр зөөдэг байгаа һэмди.

Хюрөөдэгдэжэ бэлэн болоһон продукциие складта абаашаха гар ажал бага болоо. Теэд имагтал автогрузчигуудай дутамагһаа боложо, заримдаа вагондо хюрөөдэмэл модо ашаха худэлмэри гараар хэгдэнэ.

Мүн хамһабариншье цехүүдтэ үйлэдбэри оньһожоруулгаар нилээд худэлмэри хэгдээ. Мүнөө олонхи уралан нарижуулагшаднай эдэ цехүүдтэ ажал үргэнөөр оньһожоруулха, машина түхеэрэлгэнүүдые уралан нарижуулха зорилготой ажаллажа байнхай. Механическа цехтэ үрэмдэлгын, харуулдалгын, хайлгын хошоод шэнэ станок тодхогдобо. Энэ цехын станок, түхеэрэлгэнүүдтэ өөһэдынь ухаалан зохёожо, тааруулһан юумэнүүд олон.

Эдэ бүгэдын ашаар лэ бидэнэр заводоо республикын түрүү предприятинуудай нэгэн болгожо шадаһан байнабди. **Эгээл иигэжэ оньһожоруулга үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байһандаа, саашадаа энэ худэлмэреэ улам эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ байһандаа найдажа, манай заводой худэлмэришэд долоон жэлэйнгээ түсэбые зургаан жэлдэ дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө**

Ажал худэлмэреэ оньһожоруу
хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуу
энэ талаар шэнэ шэнэ эдэбхи
хэл гаргажа, үнэтэ дурадхалну
оруулжа байдаг манай худэлм
шэд, инженерно-техническэ ху
мэрилэгшэд үйлэдбэриие оньһо
руулха, автомат зэбсэгүүдээр
гаха гол асуудалда парти, пра
тельствынгаа ехэ анхарал ханду
жа байхада бүри урма зориг
гоор ажаллажа байна. Мүнөө
най заводто алишье цехтэ ябах
болохоёо байһан Пленум ту
хөөрэлдөөн гаража, уралан на
жуулагшад шэнэ шэнэ зорилго
дые урдаа табижа байдаг.

Заводой партийна, комсомол
профсоюзай организацинууд
шухала хэрэгтэ тон ехэ анхара
табидаг, али болохо туһалах
дэмжэлгэ үзүүлдэг байһан туха
хэлэхэ хэрэгтэй. Гар ажал үгы
гожо, хамаг бүхы худэлмэреэ
һон аргаар хэдэг болоходоол үй
бэреэ хэдэн дахин дээшэлүү
гаргаша багатайгаар химда
дукци ехээр гаргадаг болохо
юмбибди. «Бар хүсөөр холо ош
гүйш, ехэ юумэ хороохогүйш» г
манай худэлмэришэд тон зүб
рэлдэдэг.

Ойрын жэлнүүдтэ бидэнэр
худэлмэреэ гүйсэд оньһожоруу
автомат түхеэрэлгэнүүдые
худэлгэдэг болохо зорилготой

А. ШАПИРО
Улан-Удын модоной заво
главна инже

300 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ

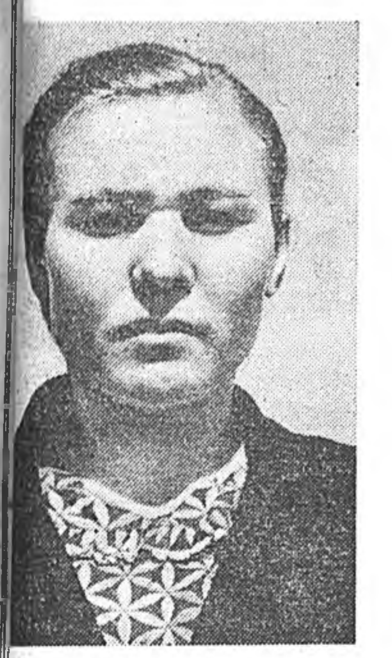

...айкало-Кударын аймагай Ленинэй ...жэтэ колхоздо Плантонида Пет... Орлова дүрбэдэхи жэлээ hаали...эр хүдэлжэ байнхай. Энэ турша нүхэр Орлова hаалишанай мэргэ...е наринаар шудалаад, аймагай тү...үлэй зэргэдэ гараба. Энэ оной үн...н дүрбэ hарын туршада үнсэн бу... 863 литр hү hаагаа юм.

...ссин гүрэнтэй Буряат ороной hайн ...раа нэгэдэhээр 300 жэлэй алдар... ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ ...ээд, хоёр hарын туршада үнсэн ...өө 600 литр hү hааха уялга аба...

...УРАГ ДЭЭРЭ: hаалишан Плантони... ...рлова.

Л. Хайдуровай фото.

...ү hааха даабаряа үлүүлнэ

...алинай нэрэмжэтэ колхозой ...шан Намсалма Гатапова ...hэн 4 hарада нютагай үүлтэ...13 үнеэдhээ 6354 литр hү hааба. ...ь 4 hарын даабариhаа нилээд болоно. Энэ hаалишанай үнеэ... 11-ниинь тугаллажа, түлнүү... тобир тарганаар түлжүүлэг...

...рүүшүүлhээ залуу hаалишан ...а Манзарова гээгдэнэгүй. Мү... нүхэр Манзарова 15 үнеэдэйн... 13-ень тугаллуулаад, түлнүү...ь бүрин бүтэнөөр харууhалжа ...а. Дүрбэ hарынгаа даабарии ...аалишан 1658 литрээр үлүүлэн ...ээ.

...хы дээрээ энэ фермэдэ табан ...шад хүдэлнэ, тиин даабари...аа бултадаа үлүүлэн дүүргэhэн ... юм.

...алша бэрхэ hаалишадай гүүр...мал үбэлжэлгэhөө хүшэ hайн...ар гаража, мүнөө ногоон дээ... шэмээ түргөөр дээшэлүүлнэ.

...и нэгэдэхи бригадын томод...hон гол тосхондохи фермын ...мэрилэгшэд үнгэрэгшэ hара... амжалтануудые түйлаа. ...ые даагша, ахалагша hаали... партиин гэшүүн Мыжидма Бу...а дүрбэ hарынгаа уялгые 1665 ...эр үлүүлээ. Һаалишан Дулма ...анова энэ саг соохи уялгаяа ... литрээр үлүүлэн дүүргээ.

...лаhан амжалтануудаа бүри ...арьбадхажа, түүхэтэ 300 жэ...ойе ажалай бэлэгээр угтахые ...эр хүсэнэ.

Д. Санданов.

...ргажан.

Һайндэрые иигэжэ угтахамни

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ манай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 6600 центнер hү, 3000 центнер мяха, 254 центнер ноохо абахаар хараална. Нёдондонойхитой сасуулхада 1,8 дахин ехэ мяхан, 1,3 дахин ехэ hүн абтаха юм. Хараалhан түсэбөө бэелүүлхын тулада бидэ, малшад, hаалишад, хонишод, hайнаар хүдэлхэ, оролдохо болонобди. Энэ шухала хүдэлмэри имагтал маанадай оролдолгоhоо дулдыдаха бшуу.

Гүрэндөө шанар hайнтай, тобир тарган мяха тушаахын тулада бидэ түхэреэн жэлдэ малаа тэжээжэ, шэгнүүрыень нэмээхэ гэжэ шиидэhэн байнабди. Энэмнай гүрэндэшье, мандашье алишье талаараа hайн гээшэ. Зун, намартаа hайнаар адуулагдаhан, хүсэ шадал hайнтай мал ондо ороходоо үбhэ тэжээл багаар эдидэг, тэнхээ тамираа гээдэггүй гээшэ.

Үнгэрhэн намар 50 толгой үхэр бэлшээн таргалуулха гэжэ тушаажа абаhан байнабди. Намарай сагта талха таряанай узуурта, хагда ногоо hайнтай газарта адуулаабди. Илангаяа намарай сагта адуу мал ехэ уhа уудаг гээшэ. Тиимэhээ үдэртөө 3—4 дахин Сүхэ голдо оруулжа уhалдаг hэмди. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ мал бүридэ үдэртөө 4 килограмм концентрат, 5 килограмм үбhэ, 3 килограмм hолоомо үгтөө. Гадна үдэртэнь бэлшээридэ адуулаабди.

Январь hарада маанадай адуулжа байhан мал туд бүридөө дунда зэргээр 4,2 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа. Энээнhээ колхоз 250 мянган түхэриг олзо доход абаа.

Манай колхоз 1959 оной түрүүшын хахад жэлдэ гүрэндэ 334 центнер мяха тушааха түсэбтэй. Тэрээнhээнь 227 центнер тушаагдаа. 57 центнерынь июниин 25-да минии гүүртэhээ тушаагдаха.

Мүнөө би 20 толгой үхэр холын бэлшээридэ бэлшээн таргалуулжа байнаб. Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааraa нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэлэй ойн hайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээб. Харууhалжа байhан малай туд бүриинь шэгнүүр суудхэдээ дунда зэргээр 900 граммhаа бага бэшээр нэмээхэ гэhэн уялга абанхайб. Энэмни hайндэртэ эрхим бэлэг болохо бшуу.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тулада үглөөнэй бүүдэгhээ hүниин харанхы болотор хагда ногоо элбэгтэй бэлшээри шэлэжэ адуулнабди. Үдэртөө малаа хоёр дахин уhалнабди. Малнай үдэр бүри хүсэ шадал hайнтай боложо, шэгнүүрээ нэмээжэ байна.

Агууехэород арадтай бурят арадай хуби заяагаа хэтэ мүнхэдөө нэгэдүүлhэнэй hайндэртэ зорюулжа, абаhан уялгаяа дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа хайрлангүй оролдохоб.

Дондоб Данжуров,
Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой бэлшээн таргалуулха гүүртын мал адуулагша.

Түсэбөө майн 21-дэ дүүргэбэ

«Знамя Октября» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Болдогоев, парторганизациинь секретарь нүхэр Баженов, зоотехнигынь нүхэр Жанчипов) гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые майн 21-дэ дүүргэбэ. Россин гүрэнтэй Бурят ороной hайн дурааraa нэгэдэhээр 300 жэлэй алдарта ой болотор түсэбhөө гадуур 100 центнер тарган мяха тушаахаар шиидэбэ. **Я. Бушинов.**

Байкало-Кудара.

Гүрэндөө тарган мяха худалдахань

— Эдэ яhала тарган бэшэ гү?— гээд үдэрэй наранда игаан, хорёо соогуур налайлдажа хэбтэhэн гахайнуудые заажа, бригадир Г. Скуратов «юун гэгшэ ааб гэhэндэл» мэхэтэйгээр асууна. Теэд нээрээшье тэдэнь тарган, мяхалиг байба.

Уданшьегүй эдэниие харууhалжа байhан түрүү гахайшад Евдокия Булсуева, Аксинья Рубцова гэгшэд эдеэ үгэхэеэ хүрэжэ ерэбэ.

Эдэ хоёр ород бурят ханинар харюусалгатай ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, жэлhээ жэлдэ hайн амжалта туйладаг. Нүхэр Булсуева мүнөө 17-дохи жэлээ «Дружба» колхоздо гахай хаража ябана. Тиихэ зуураа нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Оройдоо гурбан жэл хүдэлжэ байhан Аксиньядаа ажалдань туhалжа, хэрэгтэй сагтань заабари заршам үгэhөөр бэрхэ гахайшан болгоо.

—Гахайн харууhан тон харюусалгатай. Илангаяа үбэлдөө эдэниие зүбөөр эдеэлүүлжэ, байрыень дулаан, хуурай байлгаха шухала. Юрэдөө шангаханаар лэ ажаллаагүй hаа, гахай таргалуулха, түл hайнаар абахань бэрхэтэй,—гэжэ ахалагша гахайшан Евдокия Булсуева хөөрэдэг.

Нэгэдэхи кварталда гүрэндэ худалдагдаhан 15 толгой гахайнуудынь булта тарган hайн байгаа hэн. Толгой бүридөө дунда жэшээгээр центнерhээ дээшэ шэгнүүртэй болоо. Хайшан гэжэ иимэ дүн туйлагдааб? Үбэлдөө гахайнуудынь hайн тэжээлдэ табигдажа, зүбөөр эдеэлүүлэгдэдэг байгаа. Тус бүридэнь үдэртөө 4 килограмм шэниисын үлөөдэhэ уhанда дэбтээжэ, мүн талха худхажа эдюулдэг байба. Машиндагдаhан hүшье үгэдэг hэн.

Мүнөө эдэнэр 122 толгой гахайнуудые харууhалжа, 56 толгойень гүрэндэ худалдахаяа шахажа байна.

— Тарган гахайн мяха ехээр гүрэндөө худалдаха гээшэ манай хүндэтэ уялга. Жэлэй дүүрэтэр 90 гахай таргалуулжа, толгой бүхэниинь дунда зэргээр 75 килограммhаа доошо бэшээр тушааха уялгатайбди. Хэлэhэнээ заабол хүсэлдүүлхэбди. Энэ hайндэрэймнай бэлэг болохо,—гэжэ эндэхи гахайшад мэдүүлнэ.

Н. Галданов.

Хэжэнгэ.

Урма зоригыемнай бадаруулба

Агууехэ ород арадтай манай бурят арадай өөрынгөө hайн дураар хуби заяагаа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэл болоhоной ойн hайндэр дүтэлжэ байна. Энэ гайхамшагта hайндэрые угтуулан, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлахын түлөө ажалша, малша хүн бүхэн хүсэнэ гээшэ. Бишье урдань өөрөө балар барга байдалай заха үзүүр үзэhэн хүм. Мүнөө нютагайнгаа танигдашагүй гоё hайхан, барагдашагүй баян дэлгэр болоод, үдэр, хоногоор урган hалбаржа байхадань, үнэн зүрхэнhөө баясанаб.

Колхозойнгоо хонин hүрэгые харалсажа эхилhээр эгээл 8 жэл болооб. Энэ хүдэлмэридөө нилээд дадажа, зарим тэды дүршэлтэй болоhоншье hаа, үшөөл хүсэд hайн амжалта туйлагданагүй гэжэ hанадагби. Нёдондо хурьгадни олоороо үбшэлжэ гарзалаад, 100 эхэ хонинhоо оройдоо 89 хурьга абаад, урмаашье хухаран алдаа hэм. Теэд «эрэ хүн зориhондоо» гэжэ, урда жэлнүүдтэ 100 эхэ хонинhоо хододоо 100 хурьга абадаг аад, нэгэ жэл иимэ байдалда ороходоо тунхарижа, хүдэлмэриhөө гарахам гэхэ болоо hаа, тулюур хүн гээшэб гэжэ бэеэ шүүмжэлээд, үшөө улам шангаар хүдэлхөөр шиидээб.

Энэ жэлдэ хонидойнгоо байрые шэнэ газарта hайнаар түхеэрээд, харууhа, эдеэлүүлгыень зүбөөр эмхидхээб. Эхэ хонидоо нёдондо искусственнаар үрэжүүлээд, абаhан хурьгадаа мүнөө кошарно-базова аргаар тэнжээжэ байнаб. Январь hараhаа хойшо 170 эхэ хонинhоо 163 хурьга абанхайб. Намар болотор үшөө 100 гаран хэнзэ хурьга абахамни лабтай. Манай колхоз энэ жэлдэ 100 эхэ хонинhоо 110 хурьга абаха уялгатай юм.

Энэ түүхэтэ hайндэрэй хүндэлэлдэ отарынгаа 100 эхэ хонинhоо 115 хурьга абажа, бүрин бүтэн түлжүүлхэ зорилготойб. Хонидойнгоо тус бүриhөөнь 2,2 килограмм ноохо абажа, эхэ хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлхэбди.

Хэнзэлхэ хонидто нэмэлтэ тэжээл болгохо, мүн ерэхэ үбэл хони хурьгадта эдюулхээр зелёнко 30 гектарта өөhэдынгөө хүсөөр тарихаар бэлдэжэ байнабди. Тарилгынгаа газар дээрэ хохир шэбхэ гаргажа тарааллаад, газараа hайса уhалжа, зелёнко тарихабди.

Болохоёо байгаа ойн hайндэрые угтуулан, хони, хурьгадаа тобир тарганаар, бүрин бүтэнөөр ондо оруулжа, абаhан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Д. Цыбиков,
«40 лет Октября» колхозой ахалагша хонишон.

Закамен.

Инженер А. М. Логвиной түхеэрэлгые хаа хаанагүй хэрэглэхэ

...үрузын үндэр баян ургаса ...н тула тэрэниие арга бэшэ ...атно-гнездовой аргаар тариха ...аниинь мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, ...вадрат гаргагдаагүй hаа, ур... хойноhоо харууhалга хэхэдэ, ...боронд охи газарые элдүүрил... бэрхэшээлтэй байха юм. Мү...едэ хүсэ, зөөри багаар гарга...а, химда үнэ сэнтэй кукуру...зогоон тэжээл абахын тула тэ...е ургуулха бүхы хүдэлмэриие ...жоруулха арга хэрэгтэй бо...й.

...квадрат гаргаха талаар ин...р А. М. Логвиной түхеэрэлгэ ...айн үрэ дүн харуулна. Энэ тү...лгэ тухай «Сельское хозяйст...азетэ 1959 оной апрелиин 17-...додорхойгоор бэшэhэн байна. ...енер Логвин «СКГК-6» сеял... тусхай түхеэрэлгэ тодхожо, ...үрэй проволокые оньhон ар...сэхэ хажуу тээшэнь болгодог ...hон байна.

...түхеэрэлгын гол удхань юуб ..., хэмжүүрэй проволокые тус...углуу гаргагдажа тодхогдоhон ...үүд соогуур ябуулжа гарга...юм.

...тань «СКГК-6» сеялкээр хэм...эй проволокые hөөлжүүлэн, ... тээшэнь болгоходо проволо...ябадаг углуунь саг үр... хубилдаг байгаа. Тэрэ ...та проволоко нэгэ hула... нэгэ шангадажа байдаг hэн. ...hээ зүб квадрат үшөөл гара... байгаа бшуу. Зарим ушарта ...локонь газарай хүрыhэ рүү ..., тракторта дарагдажа, та...гшье ушар үзэгдэгшэ hэн. ...эр Логвиной түхеэрэлгые ямаршье колхоз, совхозой мастерской соо бүтээжэ болохоор байна. Бидэнэр өөhэдынгөө арга боломжые хараадаа абажа, инженер Логвиной түхеэрэлгые иигэжэ хээбди. Сеялкэ дээрэ углуутай хоёр түмэр шэрээгдэнэ. Тэрээндэнь хэмжүүрэй проволокын зангилаа торгодог нүхэнтэй тэгшээр тусхай ролигууд тодхогдодог юм. Углуутай түмэрэй үзүүртэ тодхогдодог ролигууд дундуураа 260 миллиметр үргэнтэй байха зэргэтэй. Углуутай түмэрэй узуурта байhан ролик үзүүрэйхиhээ 2000 — 2200 миллиметр холо байдаг. Хэмжүүрэй проволоко хажуу тээшэнь болгохо түхеэрэлгэ агрегадай хоёр таладань тодхогдодог.

Зураг дээрэ инженер Логвиной түхеэрэлгэ хэрэглэжэ, кукуруза таридаг агрегадай гурбан загуунда ябаhаниинь харуулагдана. Загуунай утань хэмжүүрэй проволокын хирээр татагдаад, тэрэнhээ 2 гипотенузын (Г) зэргэ богони байха болоно. Гипотенузын утань хэмжүүрэй проволокын 6—7 залгалаагай зэргэ байха ёhотой.

Тарилга хэхын урда тээ полиин захаар хэмжүүрэй проволокые сэхээр татажа үгэдэг. Проволокынгоо нэгэ үзүүрые захын ЛI шугамhаа 6—7 зангилаагай зэргэ зайтайгаар КI точкодо бүхэлэгдэдэг. Гэдэргээ ерэхэдээ хэмжүүрэй проволокые хоёрдохи шугамай К3-да торгоод, нүгөөдэ үзүүрыень ЛI шугамай К4 точкодо бүхэлхэ хэрэгтэй. Агрегадай АI А3 хоёрой ябадалынь, хэмжүүрэй проволокые торгохо, хажуу тээшэнь болгохо аргань адли юм. Проволокын үзүүрые тэрэниие татадаг түхеэрэлгээр бүхэлжэ болохо.

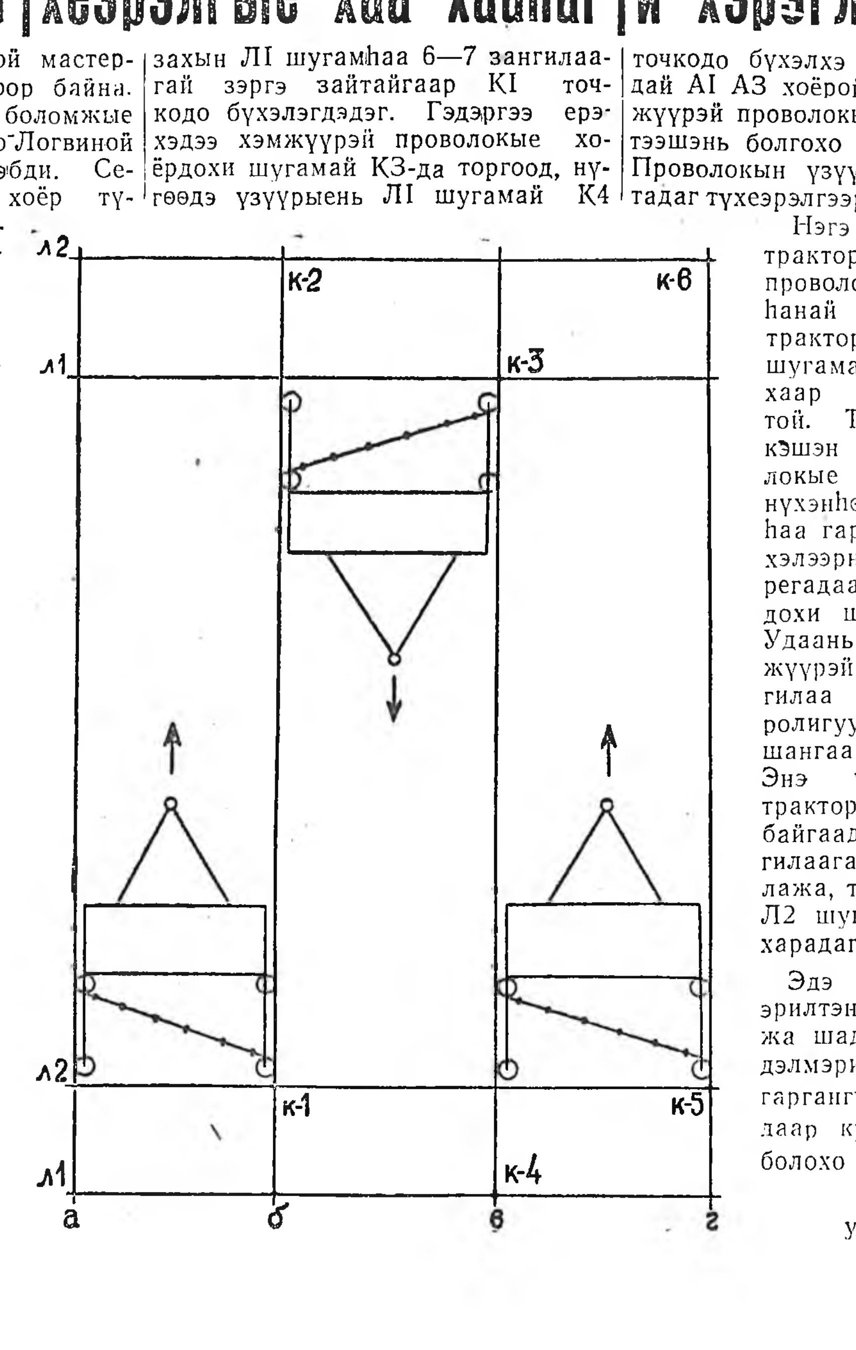

Нэгэ эрьежэ ерээд, тракторист хэмжүүрэй проволоко торгодог гадаhанай дэргэдэ хүрөөд, трактораа, агрегадаа Л2 шугамай хойнонь байхаар зогсоохо ёhотой. Тэрэ үедэ сеялкэшэн хэмжүүрэй проволокые зангилаа торгодог нүхэнhөө, мүн ролигуудhаа гаргажа үгэдэг. Тиихэлээрнь тракторист агрегадаа эрьюулжэ, хоёрдохи шугамда гаргадаг. Удаань сеялкэшэн хэмжүүрэй проволокые зангилаа торгодог нүхэндэ, ролигуудта оруулаад, шангаар татажа үгэдэг. Энэ үедэ тракторист трактор дээрэ hуужа байгаад тэмдэгтэй зангилаагай хойноhоо адаглажа, тэрэнэй ЛI гү, али Л2 шугамтай таараhые харадаг.

Эдэ бүхы хүнгэхэн эрилтэнүүдые баримталжа шадабал, гараар хүдэлмэри хэлтэгүй, хүсэ гаргангүй зүб квадралаар кукуруза табижа болохо байна.

З. Эрдынеев,
ухаалан зохёогшо.

Долоон жэлэй шэнэ барилганууд

Магнитогорско металлургическа комбинадта Совет орон дотор эгээн хүсэтэй слябинг ашаглагдажа эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус слябингын хүдэлжэ байhаниинь харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Карагандын металлургическа заводой барилгада хэрэгтэй хэдэ миллион тонно барилгын элдэб материалнууд, коксын, доменно пеэшэнүүдэй түхеэрэлгэнүүд түмэр харгыгаар асарагдажа байна. Заводой барилгын талмайда дүтэхэнэ Жанул гэжэ шэнэ станци баригдаа. Эндэhээ элhэ ашаhан хэдэн арбаад вагон барилгада эльгээгдэнэ. Карагандаhаа урагшаа Тапорская гэжэ шэнэ станци ашаглалгада үгтэбэ. Эндэ түмэр замшадай посёлок, рудник баригдажа эхилээ.

***

Долоон жэлэй түсэбөөр Закавказида томо камвольно фабрика баригдахань. Тус фабрика жэлдээ 2,6 миллион метр костюм, платиин бүд нэхэхэ юм. Мүн жэлдээ 3,5 миллион метр жаккарда бүд гаргаха торго нэхэдэг фабрика баригдахаар хараалагданхай. 1965 ондо ноохо угааха фабрика ашаглалгада үгтэхэ байна. Тус фабрика Грузиин, Армениин, Азербайджанай бүд нэхэдэг бүхы предприятинуудые түүхэй эдээр хангаха юм.

***

Суудхэдээ 40 тонно продукци үйлэдбэрилхэ, мүнөөнэй шэнэ техникээр түхеэрэгдэhэн hүнэй шэнэ завод Ленинабадта баригдажа дүүрэбэ.

Дунда Азида тоhо өөхэнэй эгээн томо комбинат мүнөө Сталинабадта баригдажа байна. Ленинабадта мяханай комбинадай, Курган-Тюбэ, Хорог городуудта хилээмэнэй заводуудай барилга эхилээ.

***

Мариин АССР-эй ниислэл Йошкар-Ола городто электроавтоматикын завод баригдаба.

***

Узбекистанай эдеэ хоолой промышленностиин томохон предприяти болохо консервын заводой барилга Наманганда эхилбэ. Энэ завод автоматическа түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха юм.

***

Кизыл-Кия городой хажууда суудхэдээ 1500 тонно түлишэ үгэхэ «Джин Джиган» гэжэ нүүрhэнэй томо шахта баригдажа байна. Энэ барилга комсомолой барилга гэжэ нэрлэгдэнхэй, түсэбөөр хараалагдаhан болзорhоо 2 жэл урид ашаглалгада үгтэхэ юм.

***

Түмэр-бетонно зүйлнүүдые бүтээдэг шэнэ завод Куйбышевта хүдэлжэ эхилбэ. Жэлдээ 180 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байрын барилгада хэрэглэгдэхэ томо блогуудые гаргаха юм. 1960 ондо энэ завод гэр баридаг ехэхэн комбинат болохо байна.

***

Кировскэ ГРЭС-эй барилгашад (Мурманска область) эдэ үдэрнүүдтэ ехэ амжалта туйлаба. Эндэ тодхогдоhон түрүүшын турбогенератор электрын гэрэл үгэбэ.

(ТАСС).

Мүнөө жэл Москвада 2700 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэхэ гү, али 90 мянган гэр баригдаха юм. Москвагай олон районуудта гэр байра үргэнөөр баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москвагай Верхние Мневники гэжэ райондо гэр байра барилга харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Клубай хүдэлмэри хэзээ hэргээгдэхэ юм?

Хэжэнгын аймагай Чесана тосхондо Культурын байшан (директорынь Ц. Дугаров) бии нэрэтэйшье hаа, ажалшадай дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулна. Нёдондо намарhаа хойшо мүнөө болотор нэгэшье концерт харуулагдаагүй. Хабарай тарилгын үедэ агитбригадашье эмхидхээгүй, лекци, хөөрэлдөө хээгүй байhаар. Клуб соо кино харуулхаhаа ондоо юумэн хэгдэнэгүй.

Эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, аймгүйсэдкомой культурын таhаг (даагшань нүхэр Аюржанаев) анхаралаа хандуулнагүй. Хэзээ клубаймнай хүдэлмэри hэргээгдэхэ юм?

Н. Дарижапова,
Б. Бальжинимаева.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Уялга ба бодото байдал"

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ нёдондонойхиhоо 1,4 дахин ехэ hү hааха уялга абаа hэн. Теэд тэрэнээ дүүргэхын оронд нэгэдэхи квартал соо hү hаалгаяа ехээр доошолуулhан, үнеэдтээ ямаршье тэжээл үгэнэгүй гэжэ дээрэ дурсагдаhан гаршагтайгаар манай газетын майн 10-най номерой «Халаахай» соо шүүмжэлэгдэhэн байгаа.

Бэшэг соо заагдаhан баримтанууд булта зүб байба,—гэжэ Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Будажапов манай редакцида мэдээсэбэ. Тус статья, мүн hү hаалгые дээшэлүүлхэ тухай асуудал колхозникуудай хамтын суглаан дээрэ, hүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зүбшэн хэлсэгдээд, зохихо хэмжээн абтаа. Мүнөө тус колхоз малаа hайнаар бэлшээдэг, hаагдаhан hүнэй зэргээр үнеэдтэ концентрированнэ тэжээл үгэдэг болоо. Июниин нэгэнhээ үнеэдээ үдэртөө гурба дахин hаадаг болохонь. Гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын тула май соо 100000 литрhээ доошо бэшэ hү hааха гэжэ хараалагдаа. Һүнэй гүүртэнүүдэй хүдэлмэриин дүн арбан хоног бүри согсологдоно. Мүн артелиин гэшүүдhээ, хүдэлмэришэд, алба хаагшадhаа hү худалдажа абалга эмхидхэгдээ.

Город, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгое!

Городоймнай үйлсэ, талмайнуудаар...

Һүүлшын үдэрнүүдтэ урин дулаан үдэрнүүд боложо, Улан-Удымнай үйлсэ, талмайнууд үргэлжэдөө ногоорон харагдадаг болобо. Республикынгаа ниислэл хотые улам болбосон түхэлтэй болгохын зорилгоор городой ажалшад таримал модо олоор һуулгана. Байгша оной майн 20-ной мэдээгээр городой үйлсэ, талмайнуудта 24 мянган һөөг бургааһан, 1400 гаран модод һуулгагдаад байна. Тиихэдэ хуһан, шэнэһэн, уляаһан городоймнай үйлсэнүүдтэ түрүүшынхеэ һуулгагдаа. Сибириин яблони, тэрэнги, нохойн хоншоор гэхэ мэтэ мүн лэ олоор таригданхай. Ойһоо асаржа һуулгаһан модонуудые Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ хаража болохо юм. Ранжуровай нэрэмжэтэ үйлсын хоёр хажуугаар 7—10 жэлэй хасуури жэрылгэн һуулгагдана. Революциин талмай дээрэхи сэсэрлиг нэгэ бага үргэдхэгдэжэ, тэндэ шэнэ модод, элдэб сэсэг һуулгагдаха. Тэрээн соохи һандалинуудынь олошоруулагдаха байна.

— Набшаһата модонуудые һуулгажа дүүргэхэ дүтэлөөбди. Болзорнай июниин нэгэн болотор юм. Тэрэ болотор модо һуулгаха түсэбөө сүм дүүргэхэ зорилготойбди,— гэжэ Улан-Удын горзеленхозой директор нүхэр Артемьев хөөрэнэ.

Горзеленхозой хүдэлмэришэд ниислэл хотынгоо үйлсэ, талмайнуудта һайн модо һуулгахын тула 100—150 километрын газарһаа элдэб модо асарна. Алексей Лебедев, Петр Лебедев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид иимэ холоһоо асарһан модонуудайнгаа һалаа, мүшэрнүүдыень хухалангүй, гамтайгаар һуулгахые оролдодог байна.

— Иван Степанович, манай хүүгэдэй садта тэрэнги, нэгэ хэдэн уляангирай модо үгыт,—гэжэ Улан-Удын хүүгэдэй гурбадахи яслиие даагша нүхэр Никитична горзеленхозой директор нүхэр Артемьевтэ хандаба.

— Мүнөө дээрээ үгы байна. Асарагдаһан мододнай булта һуулгагдаа. Үглөөдэр асархадань хонходооройт,—гэжэ нүхэр Артемьев харюусаба.

— Тиигээ һаа, хүлеэхэдэ болохо,—гээд нүхэр Никитична газаашаа гарана.

Городоо набша намаагаар бүрхөөхын тула ниислэл хотымнай ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хүдөө ажахын техникумэй, зооветеринарна, багшанарай институдай, училищинуудай студентнэрэй хүсөөр олон модод һуулгагдаа. Жэшээнь, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр Некрасовай үйлсэдэхи сэсэрлиг харууһалха уялга абаад, 3—4 часай турша соо тэрээнээ шоройһоонь, үмхирһэн модонһоонь сэбэрлэжэ, шэнэ модо, һөөг бургааһа асаржа һуулгаа. Мүнөө эдэнэр садаа ээлжээ ээлжээгээр үдэр бүри уһалжа, үнгэ бүриин сэсэг ногоо тариха тушаа бэлэдхэл хэнэ. Хоёр институдайшье студентнэр модо һуулгаха, нүхэ, хобоо малтахаһаа эхилээд, үмхирһэн модоной үндэһыень абажа хаяха, уһалха тушаа мүн лэ ехэ ажал хэлсээ.

Городоймнай предприяти, эмхи зургаанууд хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад үдэр үдэрөөр ерэжэ, элдэб янзын ажал хэлсэһэн байна. Тиихэдэ олонхи предприяти, эмхи зургаанууд газаагуураа модо, һөөг бургааһануудые олоор һуулгаа.

Октябрьска, Железнодорожно районуудай үйлсэ, талмайнуудые ногооруулха талаар мүн лэ ехэ ажал хэгдэнэ. Октябрьска районой ажалшад Үдэ голые зубшуулан, хүүргын хажуугаар олон модо, һөөг бургааһа һуулгаһан байна. Железнодорожно районой Мухинай нэрэмжэтэ үйлсэ Сибириин яблони, һөөг бургааһа гэхэ мэтээр бүрхөөгдөө. Энэ үйлсэһөө вокзал ошоһон харгыгаар уляангир, акаци гэхэ мэтэ һуулгагдаба. «Октябрь» кинотеатрһаа республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион ошоһон харгыгаар хуша модод һуулгагдажа дүүрэбэ.

Горзеленхозой хүдэлмэришэд городой үйлсэ, талмайнуудта үнгэ бүриин сэсэгүүдые һуулгахаар бэлэдхэнэ.

—Майн һайндэртэ зорюулжа 400 мянга шахуу сэсэг тарижа, бэлэн болгоо һэмди. Тиигэжэ һайндэрэй демонстрацида хабаадагшад таримал сэсэгүүдые барижа ябаа, — гэжэ сэсэг таригшадай бригадые даагша нүхэр П. Будникова хөөрэнэ.

Мүнөө нүхэр Будниковагай бригадынхид 500 мянган сэсэг тарижа дүүргээд, 600 мянган сэсэгүүдые үндэһэтэйнь ондоо газарта абаашажа һуулгахаар бэлдэжэ эхилээ. Нэгэдэхи дунда һургуулиин һурагшад, столовонуудай трестын, сэмбын фабрикын ажалшад, үйлсэ талмайнуудта таригдаха сэсэгүүдэй рассада һуулгаад, харууһалжа байна. Эдэ сэсэгүүд Ленинэй орденто оперо, баледэй театрын, Сэлэнгын хүүргын дэргэдэхи талмай дээрэ, амаралтын паркнуудта, Ленинэй, Сталинай, Смолиной, Кировэй, Куйбышевай нэрэмжэтэ, мүн бусад үйлсэ, талмайнуудаар һуулгагдаха юм.

, Россин гүрэнтэй бурят арадай нэгэдэһэнһээ хойшо гурбан зуун жэлэй ойдо зорюулагдажа, сэмбын фабрика ошоһон харгы дээрэ хани барисаанай сэсэрлиг байгуулагдажа эхилээ.

Б. Цыремпилов.

Зураг дээрэ: Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой дэргэдэ таримал модод һуулгагдажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Олон барилга бодхоогдоо

Республика дотор гурбан жэлэй соёлой добтолгын соносхогдохоходо, «40 лет Октября» (Закамен) колхозойхид энээниие һайшаажа, нютагайнгаа түхэл шарайе үндэһөөрнь хубилгахаар шиидээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тус колхоз ехэхэн тооной барилгын модо бэлэдхэжэ, эд бараанай нэгэ магазин, культбаза, колхозой гэшүүдэй 15 гэр, гараж, малай байра болон бусад барилгануудые бодхооһон байна. Мүнөө 250 һууритай клуб баригдажа эхилээ. Энэнь библиотекэ, хаpалгын, хатар нааданай, кружогуудай болон бусад таһагуудтай байхаар хараалагдана.

Барилга байгша ондо дүүргэгдэхэ.

Д. Будаев.

Модо һуулгаха воскресник үнгэргэгдэбэ

Нютагаа набша, намаагаар бүрхөөхын тула Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид горьтойхон хүдэлмэри хэжэ байнхай. Тус колхоздо модо һуулгаха нэгэ үдэрэй воскресник үнгэргэгдөө. Воскреснигтэ һургуулиин һурагшад, хэлхеэ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа. Эдэнэр 185 һөөг бургааһа автомашинаар асаржа һуулгаһан байна. Удаань хоёрдохи воскресник үнгэргэгдэжэ олохон зон хабаадалсаа. Хоёрдохи бригадын айл бүхэнэй газаа модо һуулгагдаба. Мүнөө һуулгагдаһан модод хашаалагдажа байнхай.

Г. Доржиев.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, хура бороон орохогүй. Баруун зүгэй һулахан һалхин болохо. Улан-Удэдэ 21—23 градус дулаан болохо.

Майн 30—31-дэ республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим газарта бага зэргэ бороон орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта һүниндөө —0—5 градус хүйтэн, бусад аймагуудта 1—6 градус дулаан болохо байна. Хойто аймагуудта үдэртөө 14—19, бусад аймагуудта 19—24 градус дулаан болохо.

Хилын саанаһаа

А. А. Громыко Вашингтон ошобо

ЖЕНЕВА, майн 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гэй гүрэнэй секретарь байһан Д. Ф. Даллесые хүдөөлүүлгэндэ хабаадалсахаяа самолёдоор Вашингтон ошобо.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Вашингтон ерэбэ

ВАШИНГТОН, майн 27. (ТАСС). США-гэй гүрэнэй секретарь байһан Д. Ф. Даллесые хүдөөлүүлгэндэ хабаадалсахын тула СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко мүнөөдэр Вашингтон ерэбэ. Тэрээнтэй хамта СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Америкын оронуудай таһагые даагша А. А. Солдатов ерэлсэбэ. Вашингтоной аэропортдо А. А. Громыкые СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, Вашингтондо байдаг Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Америкын болон хариин гүрэнүүдэй корреспондентнүүд угтаба.

Аэропортдо хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ А. А. Громыко иимэ мэдүүлгэ хэбэ: «Гүрэнэй секретарь байһан Даллесые хүдөөлүүлгэндэ хабаадалсахаяа би США ерэбэб. Би господин Даллесые үни удаан сагай туршада—арбан табан жэлэй туршада мэдэхэб. Тэрээнтэй суг хамта уласхоорондын олон конференцидэ хабаадалсажа, уласхоорондын удхашанартай олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байнаб. Олон асуудалнуудаар, тэрэ тоодо уласхоорондын удхашанартай асуудалнуудаар арсалдаатай байдаг байгаабди. Гэбэшье г-н Даллес элитэ ехэ дипломат байһан юм гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй».

США-да байдаг СССР-эй элшэн сайд М. А. Меньшиков гүрэнэй департаментда оробо

ВАШИНГТОН, майн 26. (ТАСС). Майн 25-да СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков США-гэй гүрэнэй департаментда орожо, США-гэй гүрэнэй секретарь байһан Д. Ф. Даллесай наһа бараһантай дашарамдуулан СССР-эй правительствын үмэнэһөө шаналал США-гэй правительствода мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй национальна суглаанай сесси дүүрэбэ

ХАНОЙ, майн 27. (ТАСС). Мүнөөдэр эндэ Вьетнамай Демократическа Республикын национальна суглаанай арбадахи сесси дүүрэбэ.

Түгэсхэлэй заседани дээрэ президент Хо Ши Мин, премьер-министр Фам Ван Донг үгэ хэлэбэ. Национальна суглаан правительствын шэнэ тушаалнуудые баталба.

Чехословакиин Республика автомобиль олоор бүтээн гаргадаг юм. «Татра» заводуудай машинанууд дэлхэй дээрэ суутай болонхой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ ашаанай хэдэн шэнэ автомашинанууд бүтээн гаргадаг болоо.

Зураг дээрэ: Копрживница городой автомобильна заводто «Татра-3» маркын ашаанай автомобилиие суглуулдаг цех харуулагдана. Энэ машина бүхы шахуу оронуудай харгыгаар ябадаг болонхой.

Чехословакиин телеграфна агентствын

Женевэдэ боложо байһан гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, майн 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэрэй заседани дээрэ М. Кув де Мюрвиль түрүүлэгшээр һууба. Заседани оройдоол 1 час 25 минутын туршада үргэлжэлөө. Юуб гэхэдэ, К. Гертер, С. Ллойд, М. Кув де Мюрвиль гэгшэд США-гэй гүрэнэй секретарь байһан Д. Ф. Даллесые хүдөөлүүлгэндэ хабаадалсахаяа Вашингтон мүнөөдэр үдэһөө хойшо ниидэхэ байгаа.

А. А. Громыко хүдөөлүүлгэдэ хабаадахаяа зүблөөнэй урид Вашингтон мордоһон байна. Тиимэһээнь мүнөөдэрэй заседани дээрэ СССР-эй делегациин үмэнэһөө СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин байлсаба.

Түрүүшээр США-гэй гүрэнэй секретарь К. Гертер үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ баруун гурбан гүрэнүүдэй «хамтадхаһан түсэб» дотор дурадхагдаһан Берлин тухай асуудалда тогтобо. Берлин тухай асуудалаар баруун гүрэнүүдэй дурадхалнууд дотор байһан зарим зүйлнүүдые саашань тодорхойлон найруулха хэрэгтэй; зарим нэгэниинь бүгэдөөрэн зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр бүри һайжаруулагдаха байжа магад гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Берлин тухай асуудалаар баруун гүрэнүүдэй «хамтадхаһан түсэб» доторхи дурадхалнууд Берлинэй зүүн болон баруун хубиие дүрбэн гүрэнүүдэй гү, али Нэгэдэмэл Наһануудай Организациин хиналта доро үнгэргэгдэхэ сүлөөтэ һунгалта гэдэгэй ашаар нэгэдүүлхэ гэжэ хараалһаниинь мэдээжэ. Эдэ дурадхалнуудай гол удхань юуб гэхэдэ, гансашье баруун Берлиндэ бэшэ, харин бүхы Берлиндэ эзэрхэлгын гуримые тараажа, саашадань үргэлжэлүүлхэ, Германиин Демократическа Республикын ниислэл хотые эзэмдэн абаха гэһэн һэдэлгэтэй юм. Мүнөөдэрэй заседани дээрэ К. Гертер энэ түсэбые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые зүблөөнэй үзэмжэдэ табиба.

Тиихэдээ баруун гурбан гүрэнүүдэй түсэбэй зорилго хадаа ГДР-һээ ниислэл хотыень һалгааха гэһэн юм гэжэ К. Гертер сэхэ хэлэбэ.

Удаань ГДР-эй гадаадын гүүдэй министр Л. Больц үгэ бэ.

Немецкэ олон политигууд, тэрэ хэлэнэ, дэлхэйн хоёр хоорондохи үедэ зүүн болон гүрэнүүдэй арсалдаануудые лэхэ ябадалые политическэ сэсэн ухаан гэжэ тоолодог, зуураа Германи хадаа Сов Союзда эсэргүү хэрэм байха той гэжэ харагша һэн. Има энэ политика немец арадай, тэй хамта Европын, мүн Евр бэшэшье олон арадуудые хоёр дэлхэйн дайнай һүйдхэлдэ һан байгаа. Немец арад дэлхэйн арадууд шэнги энэ тикые дахин дабтаха ябад һаад хэхые хүсэнэ. Тиимэл һээ ГДР эбэй договорые бата тула оролдоно. Юуб гэхэдэ, энэ говор эзэрхэг түримхэй зуудта орохыень Германиие но, мүн Европын аюулгүй лые бэхижүүлхэ хэмжээ-ябу нуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эрхэтэйгээр Германиин хаба сахые хангана.

Германиин Демократическа публика, гэжэ Л. Больц он тэмдэглэнэ, ажахыгаа хүгж социалистическэ общество ха хэрэгтэ эршэ хүсэеэ элсү Тиин буу зэбсэг ехээр гарга эрид эсэргүүгээр хандана.

ГДР-эй правительство, мент Германиин хоёр хубида гаха зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай далаар хөөрэлдөө хэхые ФРГ правительствода нэгэнтэ бэшэ радхаһан байгаа. Теэд Бонной лөөлэгшэ мүнөө болотор ГД энэ дурадхалые буруушааж

Гэбэшье ГДР-эй делегаци манитай эбэй договор бата саашадаашье дурадхаха юм, Л. Больц онсолон тэмдэглээ.

Энэ талаар ФРГ-эй делега ГДР-тэй харилсаатай байх Л. Больц үгынгөө түгэсх уряалба.

Л. Больцын үгэ хэлэһэнэй лээр заседани хаагдана. Ээлж заседаниин болохо үдэр хэлсэгдэхэ гэжэ зүбшөөгдэбэ.

Америкын студентнүүд дайнда эсэргүүсэнэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 27. (ТАСС). «Пиплс Уорлд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Калифорни штадай Сан-Франциско городто, мүн бусад городуудаар студентнүүдэй нютагай организацинуудай үүсхэлээр «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй долоон хоног» үнгэргэгдэбэ. Долоон хоногой туршада штадай Сан-Хос гэжэ университедтэ «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй университедэй центр» байгуулагдаа. Гадаадын политикые болгоомжотойгоор ябуулхыень правительствые уряалһан мэдүүлгэ доро Сан-Францискын университедэй профессорнүүд, багшанар гараа табиба.

Штадай университет эб найрамдал тухай асуудалаар хөөрэлдөө хээ. Манай университедтэ атомна зэбсэгэй түлөө нэгэшье профе гү, али студент үгэ хэлээгүй Калифорнийска университедэй лөөлэгшэ газетын корреспонде мэдүүлбэ. «Долоон хоногой» хэлдэ Сан-Францискода Юн Сквер гэжэ талмай дээрэ эб рамдалые хамгаалгада зорю даһан олон мянган хүнэй далгатай митинг болоо. М дээрэ Калифорни штадай уни ситедүүдэй түлөөлэгшэд үгэ Һүүлээрнь городой түб талма студентнүүдэй демонстраци бэ. Демонстрацида хабаада буу зэбсэг гаргалгые болю уласхоорондын асуудалнуудые галан ёһоор шиидхэхэ поли ябуулха гэһэн уряануудтай нуудые барижа ябаа.

Забастовкодо хабаадаһанайнгаа түлөө түрмэдэ хаагдана

ПАРИЖ, майн 27. (ТАСС). Хархис Салазар гэгшээр толгойлогдоһон Португалиин полициин засагаархид правительствын политикые буруушаадаг хүнүүдые хашажа байна. «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Опорто городой трибунал энэ городой нэгэ приятиин 13 хүдэлмэришэн, хаагшадые забастовкодо хаба һанайнь түлөө түрмэдэ хааха шиидхэбэри гаргаба.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ

КИНО

„Хэнэйшье үринэр адли“

—Нато, хэлэл даа: хайрлаха бэшэ, харин хүнэй үринэртэ ёһотойгоор энхэрэн дурлажа болохо гү?

Үбэр дээрээ бишыхан хөөрхэн басага тэбэриһэн хорёод наһанай залуухан эхэнэр түр зуура бодолгото боломсоороо:

— Болохо!—гэжэ хүхюутэйгээр сэхэ харюусаба.

Һая танилсажа байһан залуухан басаганда бишыхан басагаяа тэбэрюулжэ, хажуу талынгаа люлькэ соо һуулгажархёод, арадаа арба хүрөөгүй хүбүүгээ һүндалдууланхай, хадын эгсэ, годируу харгыда мотоциклаар табилуулжа ябаһан ербэгэр хара һахалтай, хурса харасатай хүнэй досоо наран гараһандал боложо, шарайдань ехэ баярлаһанай тэмдэг үзэгдэнэ.

Иимэ нэгэ хөөрэлдөөн Ленинэй орденто «Грузия-фильм» гэжэ киностудиин гаргаһан, «Хүнэй үхибүүд» гэжэ шэнэ фильм соо болоно.

—Лекцидээ хожомдожо ябаһан студент басаган—Нато гэрһээ гараад үйлсэдэ орохотоёо хамта ехэл яаралтайгаар шогшон һагад алхална. Тиигэжэ ябатарнь, машинын гэнтэ аалидан зогсохо хахир абяан гараад, арадань шаг шууяан болошобо.

— Алаал, алаал!

— Бишыхан хүбүү даруулжархёо! — гэлдэһэн хашхараан болоод, эрьен харахадань, машинын ойро хүнүүд саг зуура сугларжа, хөөрсэгэнэлдэжэ байба.

Теэд тэрэ хүбүүн яагаашьегүй. Машина доройһоо һугалжа гаргахадань, үбдэгөө шулгарһан байгаад, уулгар мундуу шофёр аманда орошогүйгөөр хараал шэрээл табина, шэхыень мушхан, хүнэй үхибүүе сохихо наншахаһаа наагуур аашална, тэншүүрнэ. Тиигэжэ байхыень харахадаа дураа гутаһан Нато гүйжэ ошоод, бишыхан хүбүүе шофёрой гарһаа һуга татан абана. Намдаха зүгөө мэдэнгүй, шофёрой улам нэтэрүүгээр хараал табижа байтар, баруун хасартань «няд!» лэ гэшоо. Дураа гутаһан Нато өөрөөшье мэдэнгүй альгадажархина.

Уур сухалдаа тэһэрхэ болоһон шофёр шүдөө хабирһаар машинадаа гүйдэлөөрөө ошоод, саашаа харайлгашаба. Нато нэгэ мэдэхэдээ, бишыхан хүбүүн басаган хоёрые хүтэлжэрхиһэн зогсожо байба.

Хоёр үхибүүнэй хаана һуудагые һуража абаад, бусагты гэжэ гэр тээшэнь ябуулан гэһээ, баһал үйлсөөр наадаад, зайшаха янзатай. Тиигэхэдэнь Нато лекцээ халад, тэдэ үхибүүдые хүтэлжэ гэртэнь абаашана.

Гэртэ орон гэһээ үни заяанай хамагдаа угаагдаашьегүй, хамаг юумэнь үригдэнхэй, стол, стулнууд өөдэ уруугаа харашанхай, эхэнэр хүнэй үгы байһаниинь хараһаар эли. Гэртэ оромсоороо үхибүүд наһа бараһан эхынгээ портрет харуулна. Нато үнишье бодолгото болонгүй, хоёр багашуулай гэр барааень угаагаад, хамаг юумыень өөдэ татаад, аяга шанагыень арилгаад, сэбэрлээд, унтариинь заһажа, үхибүүдые унтуулаад ябашана. Анханда түрэһэн эхэтэеэ байдагтаал энэ ахай хүнтэй байхадань, үхибүүдтэ аргагүй һайн. Бишыхан Лия басаганай түрэһэн үдэртэш ерэхэб гэжэ найдуулаад, Нато бусана.

Үхибүүдэй эсэгэ Дато (артист О. Коберидзе) энэ үеэр һэшхэлтэй, дуратай болоһон эхэнэр Тео гэдэгэйдээ ошожо, «үншэн үхибүүдээшни эхэ болож шадахагүйб» гэһэн харюу абаад, ехээр дураа гутаһан, һанаа сэдьхэлдэ дарагданхай гэртээ ерэнэ. Магазинуудаар ябажа, юу хээ суглуулаад, эсэжэ тулаһан Датын орой болоһон хойно ерэхэдэ, гэр соонь танигдахаар бэшэ, юумэн бүхэн байра һууряа олонхой, гэр соохи юумэнүүдынь хуу өөдэ татагдашанхай, үхибүүд үни унташанхай байба.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо үхибүүд «Нато ахай» гээд аманһаа унагаахаяа болибо. Студент басаганшье хоёр үхибүүдтэй хоорондоо ябалсадаг боложо, аргагүй эжэлшэшэнэ.

Энэ басаганда үхибүүдэйнгээ нитэрээ эрьеһэн, түрэһэн эхэ мэтээр һанадагыень харахадаа, эсэгэншье Натодо дуратай боложо, (тугаар тэрэ городой заха гаража ябахадаа хөөрэлдэһэнтэйнь танилсаа һэмди) байн байтараа гэрлэнэ. «Түргэн — түүхэй» гэһэнһээ удхатай, хэбэрынь Дато нөөхи Тео эхэнэртээ үшөөл дуратай зандаа, үхибүүдэйнгээ эхэ болгожо, хуби заяагаа ниилүүлжэ гартээ асарһан залуухан басаган Натодо үнэнхэ сэдьхэлһээ дурлаагүй байгаа ха. Үнишье болонгүй һанаа сэдьхэлдэ дарагданхай, ходол уруу дуруугаар гэртээ ерэдэг болобо.

Тиигэһээр байтар, нэгэтэ бултанайнь гэртээ байхада, нөөхи Тео гэжэ эхэнэрынь орожо ерэнэ. Ухаангүй сэмсэгэр, мэндэсэ хэлэхэтэй, хэлэхэшьегүй юумэ түр зуура зогсожо, гэр соогуур хараашалаад гаража арилхадань, үдэшэхэсэ гараһан Дато хойноһоонь гүйжэ ябашана. Эсэгэтэеэ гаралсаһан бишыхан Гия хүбүүн трамвайда һуудаг газарһаа бархирһаар гансаараа бусажа ерэнэ.

Нато одоол хуу ойлгожорхёо. Юунэй тулада ондоо хүнэй үхибүүдээр айлай гартэ байлган боложо байна гээшэб? Мэнэ гэһээр, энэ дороо гэртээ бусаха хэрэгтэй... Тиигэжэ досоогоо багтаха аргагүй уй гашуудалда абтаад байхадань, Гия хүбүүниинь «Нато ахай, шамай эжы гэхэдэ болохо гү?» гэжэ асууна. Теэд мүнөө болоһон хойно өөрыень үхибүүдэй хэншье гэжэ нэрлэхэдэ тэрээндэ ямар хамаатайб? Ехэ гашуудалтай, муулартай Нато дары юумэеэ суглуулаад, гүйжэ гарана. Һүниин дунда поезддо һуугаад ябатарнь, бишыхан үхибүүдэй «шаад!» гээд ооголхо абяан дуулдаба. Эрьеэд обёорон гэһээнь, хоёр багашуул рельс дээгүүр гүйлдэжэ ябаба.

— Үхибүүдни, хөөрхэдни!—гэжэ нэгэ хашхараад, залуу эхэ поездын зогсохыешье хүлеэнгүй, дэбхэржэ буушана.

Тиигээд гурбуулан гэртээ бусанад. Энэ үедэ эсэгэнь заатагүй бусажа ерэхэ гэжэ лаб этигэнэбди.

Иимэрхүү ушар ажабайдалда үзэгдэдэгшье байха. Хүнэй үхибүүдтэ хойто эхэ, хойто эсэгэшье болоод, ондоо хүнһөө үхибүү үргэжэшье абаад, ямарааршье һуудаг ха юм. Зариман ондоо хүнэй үхибүүдтэ түрэһэн эхэ, эсэгэһээ үлүүшье байдаг, зариман мүн хажарлаха, газаашалхашье гэжэ байха.

Теэд урдань манай советскэ киноискусствода энэ асуудалаар бэшэгдэһэн юумэнүүд тон хомор байдаг һэн. Реваз Джапаридзе, Тенгиз Абуладзе гэгшэд ажабайдалһаа абажа һонирхолтой, хүмүүжүүлхы удха ехэтэй сценари бэшэхэдэнь, орденто киностудиинхид һонирхолтой фильм болгоо. Залуухан студент басаганай ажабайдалда болоһон ушарые үндэһэ болгожо фильмын авторнууд совет һургуулида хүмүүжүүлэгдэһэн хүнүүдэй һайн һайхан, энхэрхы зөөлэн шэнжэ шанарые харуулна.

Багаханшье һаа, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ, зарим эхэ, эсэгэнэртэ һургаал болохоор, ухаа абамаар фильм болоо. Энэ фильмые республикымнай ажалшад һонирхожо харана.

Ц. ДОНДОК.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—16.

Н01051. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак №